

1. UVOD

Za vsak poslovni subjekt je poslovna uspešnost najvišji cilj. Strategija za doseg tega cilja se prične z dobrim planiranjem, ki zajema dobro poznavanje poslovnega okolja, trenutnih tržnih razmer in sposobnost razpoložljivih človeških virov. Program dela s finančnim načrtom Kmetijsko gozdarskega zavoda Maribor (v nadaljevanju Zavod Maribor) za leto 2010 je najpomembnejši dokument, ki usmerja in narekuje poslovne odločitve javnega zavoda.

Zavod Maribor je javni zavod in sodi med posredne uporabnike državnega proračuna. Skupna značilnost vseh posrednih uporabnikov je, da opravljajo javne službe, za to pa sklepajo posebne pogodbe z organi ustanovitelja, v našem primeru s KGZS v Ljubljani. Ustanovitelj določa tudi cene storitev javnih služb. Zakon o javnih financah določa, da morajo vsi posredni uporabniki pripraviti finančne načrte, pri katerih izhajajo iz stroškov, saj sodijo med tiste organizacijske oblike, ki svojim proizvodom in storitvam ne določajo cene na osnovi ponudbe in povpraševanja. Javni zavodi imajo torej določen obseg stroškov, ki nastanejo pri izvajanju neke dejavnosti in to imenujemo predračun stroškov, ki je osnova priprave plana.

Pristop k izdelavi Programa s finančnim načrtom gradimo na osnovi realizacije rezultata v predhodnem letu in učinkih pričakovanih nalog ter ciljev, ki smo si jih za to leto zastavili. Obseg plana dela javnih služb izhaja iz smernic in predloga razdelitve finančnih sredstev na proračunski postavki 1317.

Ustanovitelj KGZS je v izhodiščih za izdelavo Programa dela s finančnim načrtom za leto 2010 ohranil enak obseg nalog javnega programa kot v letu 2009. Na finančnem delu pa je obseg prihodkov za izvajanje javnega programa Kmetijske svetovalne službe, Sadjarskega centra Maribor in Seleksijsko trsničarskega središča Ivanjковci enak redu velikosti iz leta 2009.

Na osnovi rezultatov tržnih prihodkov v letu 2009, ki jih pridobi javna služba za pokrivanje razlike njenega delovanja in ocene tržne pozicije ter obsega storitev za leto 2010, bo težko realizirati razliko, ki izhaja iz programa na tržnem delu. Temu botruje zmanjšana ekonomska sposobnost potencialnega porabnika in njegovo številčno nenehno zmanjševanje.

Pri preračunavanju in pripravi finančnega načrta Zavoda Maribor so sodelovali vsi delavci, ki so tudi odgovorni za delovanje posameznih oddelkov oz. enot zavoda in sicer tako, da so pripravili predračune stroškov dejavnosti svojih enot.

Seštevek vseh enot pomeni letni finančni načrt Zavoda Maribor.

1. 1. Organiziranost Kmetijsko gozdarskega zavoda Maribor

V okviru KGZS – KGZ – zavoda MB delujejo naslednje organizacijske enote:

- Oddelek za kmetijsko svetovanje (24 zaposlenih),
- Sadjarski center Gačnik (5 zaposlenih),
- STS Ivanjkovci (4 zaposleni),
- Varstvo rastlin (2 zaposlena),
- Laboratoriji: semenski, za analizo vin in pedološki, ter laboratorij za kontrolo dozorelosti grozdja (7 zaposlenih),
 - Enota za agrarno ekonomiko in urejanje kmetijskega prostora (2 zaposlena),
 - Enota za dopolnilno izobraževanje podeželja (2 zaposleni)
 - Skupne službe (9 zaposlenih)

Organi zavoda Maribor so:

- Svet zavoda
- Direktor
- Strokovni kolegij

2 PROGRAM DELA JAVNIH SLUŽB

Program dela kmetijske svetovalne službe, Oddelka Maribor, za leto 2010

Kratka predstavitev območja

Kmetijska svetovalna služba je organizacijsko razdeljena na dva nivoja, terenska ali osnovna in specialistična svetovalna služba. Sedež svetovalne službe je na Kmetijsko gozdarskem zavodu Maribor. Dislocirani enoti sta v Jakobskem Dolu v Slovenskih goricah in v Račah na Dravskem polju.

Območje delovanja specialistične kmetijske svetovalne službe (poljedelstvo, zelenjadarstvo, ekološko kmetovanje, kmetijske gradnje in travništvo, ter varstvo rastlin) obsega celotno Podravje, specialistična služba za sadjarstvo, vinogradništvo in vinarstvo, pa deluje še na celotnem območju celjske regije. Terenska kmetijska svetovalne služba je omejena na dvanajst občin, in sicer Mestno občino Maribor in občine Šentilj, Pesnica, Kungota, Selnica, Ruše, Lovrenc na Pohorju, Miklavž na Dravskem Polju, Duplek, Starše, Hoče-Slivnica in Rače-Fram.

Območje terenske svetovalne službe, obsega 2500 kmetij. Kmetije so vključene v Program razvoja podeželja. Tem kmetijam terenska svetovalna služba pomaga pri pripravi subvencijskih vlog, v času ko je objavljen razpis, zanje pripravlja tudi izhodišča za izdelavo investicijskih in poslovnih načrtov.

Območje delovanja terenske svetovalne službe je raznoliko, tako po konfiguraciji terena, kot tudi koncentraciji kmetijskih gospodarstev in pridelave. Območje je zaokroženo med državno mejo z Avstrijo na severu, Koroško regijo na zahodu, Dravsko polje zaključuje mejo na jugu, na vzhodu pa se območje konča v osrednjih Slovenskih goricah. Intenzivna pridelava poljščin, zelenjadnic in krme na njivah, pa tudi intenzivna živinoreja je na okoljsko najbolj občutljivem območju Dravskega polja. Zaščita podtalnice je ključna pri načrtovanju kmetovanja. Kmetije zmanjšujejo obremenitev površin z dušikom in se vključujejo v integrirano pridelavo, s tem pa lahko tudi slabšajo svoj ekonomski položaj. Najozje VVO območje omejuje pridelavo kmetijskih kultur z ekološkim načinom kmetovanja, na širšem VVO območju, kjer so zahteve integrirane pridelave, omejitve so tudi na najširšem vodovarstvenem območju. Intenzivna živinoreja in pridelava krme je na območju Dravske in Pesniške doline, v Slovenskih goricah pa le izjemoma. To območje je primerno za sonaravno rejo živali. Na vinogradniških oz. sadjarskih legah so odlični pogoji za pridelavo vinske trte oz. sadja.

To spoznavajo tudi tuji investitorji in vlagajo v nakup zemljišč in obnove vinogradov. V območje z omejenimi možnostmi za kmetijsko pridelavo je opredeljeno pretežno območje Slovenskih goric, Pohorje in Kozjak. Pogoji kmetovanja na hribovskem in gorskem območju so omejeni na ekološko živinorejo, kjer se dohodek dopolnjuje z gozdarstvom in predelavo lesa. Tu se tudi največ kmetij ukvarja z dopolnilno dejavnostjo. Poudarek je na turistični dejavnosti in predelavi osnovnih surovin v

proizvode z dodano vrednostjo. Turistična dejavnost je v razmahu tudi na vinorodnih območjih Slovenskih goric in na obronkih Pohorja.

Posebnost organiziranosti specialistične svetovalne službe je v izvajanju javnega programa na širokem območju več zavodov in omejitvijo izvajanja nalog javnega programa z delnim financiranjem, le na matični zavod.

Območje delovanja dveh specialistov sadjarjev je SV Slovenija, natančneje UE Ormož, Gornja Radgona, Vitomarci, Ptuj, Lenart, Maribor; Obronki Pohorja, kot Slovenska Bistrica, Slovenske Konjice; Šmarsko/Šentjurski okoliš s Kozjanskim, ki obsega Šmarje, Šentjur, Podčetrtek, Rogaško Slatino; Savinjska dolina z Žalcem, Celjem, Velenjem in Laškim; Zasavje s Hrastnikom in Trbovljami; ter Koroška regija; Radlje, Slovenj Gradec in Dravograd. Celotno svetovalno območje je usmerjeno v intenzivno pridelavo jabolk in hrušk, po obsegu je manj breskev in drugega koščičastega sadja, ter jagodičja. Svetovalno območje obsega preko 990 ha trajnih nasadov pri kmetih in 880 ha pri podjetjih. Svetovanje, informiranje in izobraževanje usmerja sadjarje v razvoj tehnologij z investicijami v celovito infrastrukturo, s poudarkom na proti točni mreži in obnovi sadovnjakov.

Specialistična služba za vinarstvo, vinogradništvo in razvoj podeželja, dela v Vinorodni deželi Podravje, v vinorodnih okoliših Štajerska Slovenija in Prekmurje. Svetovanje v tehnologiji pridelave in predelave grozdja, pri obnovah vinogradov in investicijah obsega okrog 6.800 ha vinogradov. Svetovanje in izobraževanje zainteresiranih za pridelavo sadnega vina izvajamo na območju celotne Slovenije.

Naloge na področju poljedelstva, zelenjadarstva in splošnega ekološkega svetovanja, travništva s kmetijsko mehanizacijo in kmetijske gradnje, specialistična svetovalna služba opravlja v Podravju v UO: Maribor, Pesnica, Ruše, Ptuj, Lenart, Ormož, Slovenska Bistrica in Radlje ob Dravi. Območje obsega okrog 43.000 ha njivskih površin, ki so v lasti kmetov ali z njimi upravlja Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov in so kmetijskim gospodarstvom oddana v najem. Na območjih, ki so opremljena z namakalnimi sistemi, se intenzivni pospešuje pridelava zelenjadnic.

Specialistično svetovanje s področja zdravstvenega varstva rastlin obsega območje severovzhodne Slovenije in obsega svetovanje s področja varstva sadnega drevja in vinske trte, poljščin, zelenjave in okrasnih rastlin. Delo vključuje tudi naloge opazovalno napovedovalne službe.

Dejavnost opazovalno napovedovalne službe: spremljanje in opazovanje razvoja škodljivih organizmov na sadnem drevju, na vinski trti in na poljščinah ter določanje optimalnih rokov zatiranja; evidentiranje izbruhov, napovedovanje razvoja in povečanega pojava škodljivih organizmov na podlagi opazovanj in izmerjenih podatkov; spremljanje pojava in evidentiranje karantenskih in gospodarsko pomembnih boleznin in škodljivcev; zagotavljanje meteoroloških, biotičnih podatkov za namene opazovanja in napovedovanja pojava škodljivih organizmov ter sodelovanje pri uvajanju informacijskega sistema, opravljanje osnovne terenske in laboratorijske diagnostike škodljivih organizmov; obveščanje in poročanje; svetovanje in izobraževanje imetnikov v zvezi z izvajanjem dejavnosti zdravstvenega varstva rastlin; izvajanje bioloških preizkušanj kemičnih sredstev (uradna biološka preizkušanja fitofarmaceutskih sredstev (FFS), predpreizkušanja FFS in demonstracijski poskusi) proti škodljivcem in plevelom.

ODDELEK ZA KMETIJSKO SVETOVANJE

Cilji dela in opis ukrepov po posameznih projektnih nalogah

Kmetijstvo je strateško pomembna gospodarska panoga. Svetovalna služba mora z znanjem in motivacijo usmerjati razvoj kmetij v okviru danih razmer.

Kmetijska svetovalna služba ima na območju SV Slovenije, na posameznih področjih pa tudi na območju cele države pomembno vlogo pri razvoju podeželja. Kmetijska svetovalna služba je najpomembnejša strokovna pomoč pri razvoju slovenskega kmetijstva in podeželja. Naloge so vezane na poznavanje evropske in nacionalne kmetijske zakonodaje in izvajanje le te.

Navzkrižna skladnost predpisov, ki se mora izvajati na vseh kmetijskih gospodarstvih, obsega pomemben del svetovanja. Program razvoja podeželja je temeljni dokument, ki okvirja naloge svetovanja, povezane s finančnimi učinki na kmetijah. Za razvoj kmetij so nujne investicije in znanje. Izziv bo v izvajanju dela programa razvoja podeželja, ki pospešuje razvoj nekmetijske dejavnosti na podeželju.

Poseben pomen dajemo uvajanju tehnologij, ki so usmerjene v varovanje okolja, neoporečno pitno vodo in varno hrano. Pomembno je uvajanje ekološkega kmetovanja na tržno usmerjenih kmetijah. Del programa bo obsegal aplikativne raziskave in preizkušanja, rezultate pa bo mogoče selektivno prenesti v uporabo na kmetije z ekološko ali integrirano pridelavo. V načrtu dela kmetijskih svetovalcev v prihodnjem letu je poudarjeno usmerjeno informiranje in iskanje rešitev za zmanjšanje negativnih posledic v kmetijstvu, zaradi klimatskih sprememb.

Na kmetije bomo posredovali znanja tehnologij, ki so prijazna do okolja, hkrati pa intenzivirajo pridelavo.

Svetovalna služba bo ciljno delala z mladimi na kmetijah, ki so potencialni prevzemniki kmetij, saj je prihodnost slovenskega kmetijstva in pridelava varne hrane z zagotovljeno sledljivostjo, odvisna od ohranjanja kmetij.

Program dela po projektnih nalogah

1. Izvajanje tehnoloških ukrepov za dvig konkurenčne sposobnosti kmetij

Delo temelji na tehnološkem in gospodarskem svetovanju kmetijam, ki jim kmetijstvo predstavlja osnovni in najpomembnejši vir dohodka. Po obsegu potrebnih ur za izvedbo programa, je ta naloga najpomembnejša. Delo na tej nalogi v celoti opravljajo vsi specialisti (12), v manjšem deležu tudi terenska svetovalna služba. Poudarjeno je svetovanje v zvezi s tehnološkim, gospodarskim, okoljevarstvenim področjem opravljanja kmetijske dejavnosti in varni hrani. Poseben pomen se daje sonaravnemu in ekološkemu načinu kmetovanja. Izobraževanje v okviru izvajanja tehnoloških ukrepov upošteva prilagajanje klimatskim spremembam. V okviru te naloge je načrtovano informiranje o davčni zakonodaji, vodenju knjigovodstva in svetovanju za uspešno izpolnjevanje pogojev navzkrižne skladnosti predpisov. Med ukrepe za pospeševanje konkurenčnosti kmetij sodi celotno delo opazovalno napovedovalne službe ter prikazi tehnologij in poskusov. Načrtovano je tudi sodelovanje z znanstvenimi, raziskovalnimi, strokovnimi in izobraževalnimi institucijami. V nalogo uvrščamo svetovanje in pomoč pri izdelavi svetovalnih orodij, razvojnih načrtov, predvsem tehnološke projekte za novogradnje oz. adaptacije kmetijskih objektov. Izobraževanje kmetijskih svetovalcev in kmetov bo usmerjeno v tehnološke novosti in učinkovito gospodarjenje na kmetijah. V nalogo so vključene aktivnosti za odpravo posledic podnebnih sprememb. Načrtovane blažitve podnebnih sprememb bomo izvedli z ukrepi svetovanja pri obdelavi tal z ohranjanjem organskega ogljika, s svetovanjem ohranjanja in gospodarjenja na trajnem travinju ter vzpodbujali podnebju primerno gospodarjenje z gozdovi.

Svetovanje, informiranje in izobraževanje, bomo izvajali osebno, v skupinah in s pisnim materialom, po elektronskih medijih. Po spletu bomo informirali širšo zainteresirano javnost.

Za učinkovito delo na prvi nalogi bomo potrebovali 42,1% časa in za navzkrižno skladnost 12,4% časa od vseh ur načrtovanih za prvo nalogo.

2. Spodbujanje pridobivanja dopolnilnega in dodatnega dohodka

Delo v tej nalogi načrtujeta svetovalki za dopolnilne dejavnosti in delo s kmečko družino in specialisti, ki v svetovanje novih tehnologij pridelave kmetijskih kultur, umeščajo tudi predelavo pridelkov. Namen je pridobitev dodatnega dohodka na kmetiji in povečanje možnosti zaposlitve. Poudarjeno je delo na predelavi sadja in negovanju sadjevca na kmetijah. Izobraževanje nosilcev dopolnilne dejavnosti obsega tako individualno svetovanje za razvoj turistične dejavnosti, socialno tematiko, aktualno zakonodajo s področja pokojninskega in zdravstvenega zavarovanja, davčno zakonodajo na področju pridobivanja dopolnilnega in dodatnega dohodka na kmetijah oz. na podeželju, kot tudi navzkrižno skladnost predpisov. Večja pozornost bo namenjena svetovanju in pomoči pri vodenju knjigovodstva na kmetijah in izdelavi smernic dobre higienske prakse za predelavo živil rastlinskega in živalskega izvora.

Za drugo nalogo smo namenili 4,8 odstotka časa, ter 22,3 % za navzkrižno skladnost od ur načrtovanih za drugo nalogo.

3. Izvajanje ukrepov kmetijske politike

V letu 2010 se bo v okviru te naloge izvajalo sedem podnalog:

1. Informiranje, svetovanje, izobraževanje in pomoč pri uveljavljanju ukrepov kmetijske politike, ki se nanašajo na 1. steber kmetijske politike, 2. os Programa razvoja podeželja, navskrižno skladnost, tržnih redov, ter drugih ukrepov kmetijske politike,
2. Izobraževanje za potrebe kmetijsko okoljskih ukrepov (pod)ukrepov SKOP/KOP,
3. Svetovanje in pomoč pri izpolnjevanju zbirnih vlog in ostalih zahtevkov ter organizacija in izvedba elektronskega izpolnjevanja vlog ter pomoč pri pregledovanju stanja GERK
4. Informiranje, svetovanje in pomoč pri investicijskem načrtovanju razvoja kmetij v povezavi z ukrepi 1. in 3. osi PRP 2007 - 2013 in državnimi pomočmi,
5. Informiranje in pomoč pri izvajanju sistema FADN knjigovodstva za kmetije, vključene v EU vzorec in med obveznike,
6. Usposabljanje za delo v kmetijskem, gozdarskem in živilskem sektorju.
7. Svetovanje pri upravljanju s tveganji in zmanjševanju škod zaradi naravnih nesreč.

1. Podnaloge: Informiranje, svetovanje, izobraževanje in pomoč pri uveljavljanju ukrepov kmetijske politike

Posredovanje informacij in svetovanje s pomočjo predstavitev in diskusij ter osebnim svetovanjem je namenjeno kmetijskim gospodarstvom z osnovno kmetijsko dejavnostjo in kmetijam z dopolnilno dejavnostjo. Ukrepi so uokvirjeni v 1. steber kmetijske politike s plačilnimi pravicami in neposrednimi plačili. V prvo podnalogo uvrščamo tudi ukrepe 2. osi Programa razvoja podeželja 2007-2013. Velik poudarek je na osebnem svetovanju, saj je mogoče občutljivo tematiko povezano z denarnimi sredstvi obravnavati le individualno. V okviru prve pod naloge načrtujemo obisk kmetij na željo kmeta, v zvezi s svetovanjem izpolnjevanja zahtev navzkrižne skladnosti, in zbiranju določenih podatkov za potrebe statistike.

2. Podnaloge: Izobraževanje za potrebe kmetijsko okoljskih ukrepov (ukrepov SKOP/ KOP)

Izobraževanje v okviru te naloge je namenjeno vsem vključenim kmetom v SKOP/KOP in tistim, ki se odločajo za vstop v KOP program, v podukrep ekološko kmetijstvo.

Z vsebino predavanj želimo pripomoči k boljšemu znanju in večjemu razumevanju občutljivega odnosa med kmetijsko pridelavo in okoljem. Svetovalci in pridelovalci želimo ohraniti pestrost rastlinskih in živalskih vrst v naravi, želimo ohraniti dobro stanje pitne vode ali izboljšati podtalnico. S poudarkom na sonaravnem, integriranem in ekološkem načinu kmetovanja bomo posredovali znanja za večjo ekonomsko učinkovitost kmetij ob hkratnem varovanju okolja.

3. Podnaloge: Svetovanje in pomoč pri izpolnjevanju zbirnih vlog in ostalih zahtevkov ter organizacija in izvedba elektronskega izpolnjevanja vlog

Pomoč in svetovanje pri pripravi Zbirnih vlog za neposredna in izravnalna plačila, ter za plačila za kmetijsko okoljske ukrepe nosilcem kmetijskih gospodarstev bo teklo v razpisnem obdobju. Nalogo bo opravilo deset kmetijskih svetovalcev terenske svetovalne službe, vključno s svetovalkama za delo s kmečko družino in dopolnilne dejavnosti. Elektronski vnos bo opravljen hkrati s pripravo vloge. Razpisani zahtevki za posebno premijo za bike in vole ter zahtevki za ekstenzivno rejo ženskih živali se bodo pripravljali v okviru terenske službe. Organizacija dela v času subvencijske kampanje bo potekala po ustaljenem redu predhodnega naročanja vlagateljev in elektronskem pošiljanju vlog. Kvalitetno opravljena naloga zahteva tudi temeljito izobraževanje svetovalcev, izvajalcev te naloge, v smislu popolnega poznavanja vseh uredb, na katerih temeljijo izplačila neposrednih, izravnalnih in okoljskih plačil.

4. Podnaloge: Informiranje, svetovanje in pomoč pri investicijskem načrtovanju razvoja kmetij

Osnovna zahteva pri tej pod nalogi je informiranje in svetovanje bodočim investitorjem o usmeritvi kmetijske politike, o možnostih pridobitve sredstev in izpolnjevanju obveznosti, ki izhajajo iz sklenjenih pogodb o sofinanciranju za različne ukrepe iz prve in tretje osi Programa razvoja podeželja. V okviru te naloge bomo nudili pomoč pri pripravi poslovnih načrtov, vlog, zahtevkov za kandidiranje na ukrepe PRP. V okviru vseh ukrepov je predvideno tudi svetovanje za navzkrižne skladnosti.

5. Podnaloge: Informiranje in pomoč pri izvajanju sistema FADN knjigovodstva za kmetije, vključene v EU vzorec in med obveznike

Zagotoviti želimo čimbolj popoln in reprezentativen vzorec EU poročevalskih kmetij po sistemu FADN. V načrtovanem obsegu ur bomo zainteresiranim posredovali vse potrebne informacije in vse novosti v zvezi z vodenjem knjigovodstva, spremljali njihovo aktivnost pri posredovanju podatkov v obdelavo in nudili pomoč pri interpretaciji rezultatov.

6. Podnaloge: Usposabljanje za delo v kmetijskem, gozdarskem in živilskem sektorju
Planirali smo izvajanje izobraževanja za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije za poljedelca, vinogradnika in zelenjadarja. Certifikat je potreben kandidatom za razpisana sredstva, ki ne izpolnjujejo zahtevane formalne izobrazbe.

7. Podnaloge: Svetovanje pri upravljanju s tveganji in zmanjševanju škod zaradi naravnih nesreč
V izobraževanju bomo izpostavili izvajanje preventivnih ukrepov pred naravnimi nesrečami v kmetijstvu, pomen zavarovanja v kmetijstvu, upoštevanje ukrepov za zmanjšanje tveganja v pridelavi z učinkovito rabo vode (namakanje, protitočne mreže).

Terenski kmetijski svetovalci so vključeni v občinske komisije za ocenjevanje škod po naravnih nesrečah, kjer na osnovi ogledov in strokovnih podlag ocenijo škodo. Svetovalci specialisti so vključeni v regijske komisije za oceno škode v kmetijstvu po naravnih nesrečah, ocenjujejo škodo, ter predhodno opravijo ogled poškodovanih posevkov. Pripravijo strokovne podlage za delo občinskih komisij in pomagajo z nasveti sanacije poškodovanih posevkov in nasadov.

Za izvedbo celotne tretje naloge smo načrtovali 40,6 % časa, za delo na navzkrižni skladnosti predpisov pa 19,2 % od časa namenjenega tretji nalogi.

4. Združevanje in povezovanje na podeželju

V okviru te naloge se vključujemo v organiziranje in pomoč pri delovanju različnih oblik povezovanja kmetov in drugih prebivalcev na podeželju.

Naloge so usmerjene v delovanje društev kmečkih žena, vinogradniških društev, združenja kmetov za ekološko kmetovanje, živinorejskih društev, sadjarskih društev, vinogradniških društev, društva pridelovalcev vrtnin in strojnih krožkov. Pomembno bo tudi delo z nekmečkim prebivalstvom na podeželju. Specialist za razvoj podeželja se vključuje z informiranjem podeželskega prebivalstva o različnih ukrepih razvojnih politik, s ciljem doseči čim bolj enotno delovanje zainteresirane skupine. Načrtujemo sodelovanje z institucijami in organi s področja regionalnega razvoja in lokalne samouprave pri delovanju in vzpostavitvi struktur za razvoj podeželja. Načrtujemo močnejšo aktivnost pri informiranju podeželskega prebivalstva o ukrepu Obnova in razvoj vasi in Ohranjanje dediščine podeželja, v okviru 3. osi PRP. Aktivno bomo sodelovali v LEADER projektih.

Za nalogo smo planirali 2,4 % časa.

5. Drugi projekti in aktivnosti

V okviru te naloge uvrščamo posebne projektne naloge, ki so pomembne za pridelovalce, kot so posebni tečajji za izvajanje katerih imamo pooblastila, preverjanje kakovosti vina po ZOV. Sem uvrščamo druge projekte, ki jih prijavljamo s ciljem, da s potrebnimi instrumenti opremimo podeželje in izboljšamo kakovost posredovanih informacij pridelovalcem, kot tudi projekte za promocijo slovenske tradicije. S pridobljenimi sredstvi omogočimo kmetijski svetovalni službi izvajanje javnega programa. Za nalogo načrtujemo 10,1 % časa.

Izvajalci programa:

Vodja Oddelka za kmetijsko svetovanje: 1

Svetovalci specialisti: 12

Terenski kmetijski svetovalci: 8

Svetovalki za delo s kmečko družino in dopolnilne dejavnosti: 2

2.2 SADJARSKI CENTER MARIBOR

V skladu z večletnim programom dela in navodili za pripravo programov smo delo centra razdelili na naloge.

Naloge Sadjarskega centra Maribor so:

1. Oskrba drevesničarjev s kakovostnim izhodiščnim materialom
2. Sodelovanje v procesu preskušanja novih sort in podlag
3. Preverjanje, soustvarjanje in uvajanje novih okolju in potrošnikom prijaznih tehnologij pridelovanja sadja

4. Sodelovanje pri ohranjanju senožetnih sadovnjakov in razvoju možnosti za sajenje novih tovrstnih sadovnjakov
5. Sadjarski center Maribor – strokovno in izobraževalno središče za domače in tuje sadjarje
6. Upravljanje centra in vzdrževanje objekta

Program dela in ocena stroškov po nalogah:

1. OSKRBA DREVESNIČARJEV S KAKOVOSTNIM IZHODIŠČNIM MATERIALOM

Dolgoročni cilji:

- oskrba domačih drevesnic z brezvirusnimi cepiči sort jablan in hrušk za tržno pridelavo, ki jih je v skladu z možnostmi dovoljeno pridelati v domačem matičnem nasadu
- oskrba domačih drevesnic s C.A.C. cepiči sort jablan in hrušk za obnovo senožetnih sadovnjakov in ljubiteljsko sadjarsko pridelavo
- oskrba domačih drevesnic z izhodiščnimi podlagami za sajenje novih zarodišč z doma pridelanimi izhodiščnimi podlagami za jabloano in s posredovanjem nakupa ustreznih podlag na skupnem in svetovnem trgu
- prodaja tržnih viškov doma pridelanega izhodiščnega materiala za drevsničarstvo na skupnem evropskem in tujih trgih

Letni cilj:

- v letu 2010 pridelati skupaj vsaj 350.000 cepičev jablan kategorije osnovni II
- prodati domačim drevsničarjem vsaj 150.000 cepičev jablan kategorije osnovni II
- prodati domačim drevsničarjem 30.000 cepičev jablan kategorije CAC
- v matičnem zarodišču pridelati vsaj 35.000 podlag jablan kategorije osnovni II in jih vsaj 20.000 prodati kot osnovne II in 15.000 kot certificirane
- prodati tujim drevsničarjem del tržnih viškov – ocena potenciala cca 50.000 cepičev jablan kategorije osnovni II in 20.000 cepičev jablan kategorije CAC

2. SODELOVANJE V PROCESU PRESKUŠANJA NOVIH SORT IN PODLAG

Dolgoročni cilji:

- nadaljevanje sodelovanja v strokovni nalogi »Posebno preskušanje sort in podlag« sadnih rastlin
- intenziviranje dela s perspektivnimi sadnimi vrstami
- dokončna uveljavitev dvofaznega preskušanja sort in podlag, kot modela za uspešno uvajanje novih sadnih vrst in sort v slovensko sadjarstvo
- vključitev preskušanja podlag v drugo fazo introdukcije.

Letni cilji:

- v letu 2010 nadaljevati s spremljanjem sort jabolok v posebnem preskušanju sort II
- oskrbovati poskus s podlagami češnje – posebno preskušanje I
- oskrbovati poskus s sortami češenj – posebno preskušanje sort II

V letu 2010 bomo po programu posebnega preskušanja sort II nadaljevali s fenološkimi (brstenje, začetek, vrh in konec cvetenja, T- stadij) in pomološkimi opazovanji (masa pridelka, velikost plodov, obarvanost plodov, zrelostni parametri plodov za določanje obiralnega okna – trdota plodov, vsebnost suhe snovi, škrobni index in vsebnost kislin) na sortah, ki jih bodo domači sadjarji začeli uvajati v pridelavo že čez nekaj let (predvidoma intenzivneje med leti 2010 in 2015). Razen nekaj novih klonov pri sortah Gala (Brookfield in Schniga), Braeburn (Marririred, Joburn) in Fuji (Kiku, Raku- raku, Beni-Shogun) bodo zanimive predvsem izkušnje s sortami Coudle (Cameo), Nicogreen (Greenstar), Nicoter (Kanzi), Milwa (Diwa Junami), LaFlamboyante (Mairac), Dalinbel, Civni (Rubens), ki vse sodijo v najožji izbor perspektivnih sort. Na podlagi do sedaj zbranih informacij bomo intenzivirali opazovanja ob začetku polne rodnosti.

Vse v program posebnega preskušanja II vključene sorte sodijo v najožji izbor v strokovni literaturi najpogosteje omenjanih novih sort jabolok v Evropi in nekatere od njih (novi kloni Gale, Braeburna, Fuji-ja, Coudle, Kanzi) pa so pomembne povsod po svetu. V najbolj razvitih sadjarskih področjih so se že začele uveljavljati v pridelavi. Ker narava preskušanja v II fazi zahteva predvsem preverjanje t. i. tehnoloških lastnosti (stabilnost rodnosti, odziv na različne postopke redčenja, gojitvene ukrepe – gostoto sajenja, rez, gojitveno obliko), ki se lahko uspešno preverjajo le v polni rodnosti in več let

zapored je potrebno tovrstna opazovanja izvajati predvsem od 3 do 7 leta , kar pomeni vsaj še štiri zaporedna leta (2008 – 2011).

Dosedanji rezultati (natančnejša fenološka in pomološka opazovanja v letih 2007 in 2008) so pokazala, da se vse izbrane sorte ugodno odzivajo na ekološke pogoje v Sloveniji in dajejo plodove odlične kakovosti. To so potrdila tudi prva obsežnejša testiranja teh sort na stroju Pimprinelle. Naloga se izvaja na parcelah št. 501/2; 501/1 in 516/2 KO Gačnik na skupni površini cca 0,7 ha

V programu posebnega preskušanja sort II smo v letu 2008 izvedli sajenje sortnega nasada z v procesu posebnega preskušanja sort I - odbranih najzanimivejših na škrlup odpornih sort. Iz posebnega preskušanja I smo odbrali sorte: Enterprise, Gold Rush, Ecolette, Produkta, Ariwa, Harmonie, santana in Initial. Tem smo dodali še sorto Topaz (kot standard v EKO nasadih ter Colino kot zgodnjo obetavno sorto ter Dalinbel. Skupno število posajenih sadik je 700. Nasad bo služil proučevanju proizvodnih potencialov teh sort in oblikovanju priporočil za gojenje teh sort v ekoloških sadovnjakih. Med te prav gotovo sodijo preverjanja alternativnih metod redčenja cvetov in plodičev, vzdrževanja pasov pod drevesi, gnojenja z ekološko dovoljenimi gnojili ... Večje količine pridelanih plodov v polni rodnosti (po cca 500 kg na sorto) bodo omogočale preverjanje lastnosti plodov v predelavi, preverjanje skladiščne sposobnosti, degustacije, razstave in promocije sort na tržišču. Vse to bo nujno potrebno, če želimo sortiment ekološko pridelanih jabolk prilagoditi daljši sezoni prodaje, različnim okusom kupcev in pričakovanjem trgovcem s sadjem. V letu 2010 pričakujemo prvi pridelek plodov in pričetek pomoloških opazovanj.

Izvedli smo tudi posaditev obsežnejšega poskusa primerjave novih obetavnih jablanovih podlag – posebno preskušanje sort I (odpornost na bakterijski hrušev ožig) s sadikami, ki smo jih v letih 2006 in 2007 pripravili sami. Izbrali smo podlage, ki so v poskusih na drugih evropskih poskusnih postajah že pokazale zanimive lastnosti (šibkost, rodnost, odpornost). Pri nas podlag »češke serije«: JTE-E, JTE-G, JTE-H; najobetavnejših poljskih podlag Last minute (P 22) in Lizzy (P 16); »nemške serije« suporter 1 do 4; na bakterijski hrušev ožig odpornih ameriških podlag CG-3 in CG-6, do sedaj še nihče ni preskušal. Poskus smo zasnovali skupaj s Kmetijskim inštitutom Slovenije in ga tudi posadili na obeh lokacijah. Na lokaciji v Gačniku smo skupaj posadili 780 dreves in na njih bomo v prihodnjih 5 – 7 letih spremljali vse parametre rasti in rodnosti v skladu z mednarodno uveljavljenimi standardi v poskusih preverjanja podlag za jablo. (Protokol poskusa na vpogled v SCMb). Tudi v tem nasadu pričakujemo prvi pridelek plodov, kar nam bo omogočilo začetek pomoloških opazovanj. Naloga se izvaja na parcelah št. 524/1 in 501/1 KO Gačnik na skupni površini cca 0,4 ha (odporne sorte) in na parcelah št. 516/1; 501/3; 501/4 KO Gačnik na skupni površini cca 0,4ha (podlage).

V letu 2010 bomo nadaljevali z predvidenimi opazovanji in meritvami v nasadu češenj. Za oba poskusa (poskus s podlagami češenj in poskus z različnimi gostotami sajenja češenj) sta bila izdelana protokola opazovanj, ki sta na voljo v SCMb. Ker oba poskusa v enakem obsegu in po istem protokolu opravljajo tudi kolegi na več poskusnih postajah v srednji Evropi je še posebno pomembno, da se natančno držimo vseh predvidenih meritev parametrov rasti in rodnosti. Seveda morajo biti mlada drevesa deležna prav posebne nege.

Naloga se izvaja na parcelah 528/1; 515 KO Gačnik na skupni površini cca 0,3ha.

3. PREVERJANJE, SOUSTVARJANJE IN UVAJANJE NOVIH, OKOLJU IN POTROŠNIKOM PRIJAZNIH TEHNOLOGIJ PRIDELOVANJA SADJA

Dolgoročni cilji:

- nadaljevanje razvoja tehnologije integriranega pridelovanja
- nadaljevanje razvoja tehnologije biološkega pridelovanja

Letni cilji:

- tehnično preskušanje stroja za obdelavo pasov pod drevesi kot alternative uporabi herbicidov
- tehnično preskušanje stroja za mehanično redčenje cvetov
- spremljanje mikroklimatskih razmer ter vplivov na rast rastlin in razvoj populacij škodljivcev

- spremljanja nanosa FFS po metodi za 0,0 ostankov FFS na plodovih
- nabaviti stroj za mehanično redčenje cvetov in večnamensko transportno prikolico

V letu 2009 smo lahko nabavili primeren traktor za delo s strojem za mehanično zatiranje plevelov. Tako bomo v letu 2010 lahko izvajali postopek v skladu z načrtovanji (namestitve na obstoječ traktor se ni obnesla). V Sloveniji s tovrstnim strojem še ni veliko izkušenj. Glede na izkušnje v tujini pa bi ta lahko postal alternativa rabi herbicidov ali pa bo njihovo uporabo lahko vsaj dodatno zmanjšal. Prednosti in morebitne slabosti takih tehničnih rešitev se pokažejo šele po večletni rabi tovrstnih naprav. Za izvajanje te naloge ne bomo potrebovali nobenih investicijskih vlaganj.

V letu 2010 bomo nadaljevali z natančnim sledenjem odziva dreves na tak način oskrbe. Del novega ekološkega nasada jablan smo od leta sajenja naprej začeli vzdrževati na ta način. Z vrednotenjem vegetativnih odzivov dreves (prirast premera debla) in generativnih odzivov dreves (število cvetnih šopov, število in masa plodov, notranja kakovost plodov) bomo po večletnem spremljanju (5 – 7 let) lahko natančno izvedli prednosti in slabosti takega načina oskrbe pasov pod drevesi ter oblikovali priporočilo za rabo tovrstnih strojev v proizvodnih nasadih.

Če bomo takoj v začetku 2010 nabavili stroj za mehanično odstranjevanje cvetov, ga bomo lahko pričeli preskušati že v istem letu. Metoda se vse bolj uveljavlja v evropskih sadovnjakih – ne le v ekoloških, temveč tudi v integriranem pridelovanju. Načrtujemo tudi, da bi tako lahko pričeli sodelovati v skupnem evropskem poskusu, ki ga izvajajo kolegi v skupini za gojitvene ukrepe.

Lokacija nasada: KO Gačnik, parc št: 501/1, 542/1

Nalogi se izvajata na skupni površini 0,5 ha.

V letih 2007, 2008 in 2009 smo intenzivno spremljali spremembe v mikroklimi ter v dinamiki razvoja populacij škodljivih in koristnih organizmov. Delo na tej nalogi bomo v letu 2010 nadaljevali. Prav tako bomo z lastnim znanjem in opremo sledili vegetativni in generativni razvoj dreves, ter tako dopolnili svoje znanje na tem področju.

Rezultate meritev iz let 2007, 2008 in 2009 tekoče vrednotimo in smo jih prvič predstavili na posvetovanju na Fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede v začetku leta 2009. Pripravljamo tudi predstavitev rezultatov na posvetovanju Lombergarjev sadjarski posvet v Mariboru (dec. 2009). Pri tovrstnih opazovanjih so relevantna le večletna opazovanja. Zato bomo nadaljevali z opazovanji razvoja populacij nekaterih najpomembnejših škodljivcev (jabolčni zavijač, rdeča sadna pršica, listne uši) in najpomembnejših naravnih sovražnikov škodljivih pršic (predatorske pršice). Vegetativni in generativni razvoj dreves bomo še naprej sledili z meritvami priraščanja premera debel, prirasta enoletnih poganjkov, meritvami listne površine, štetjem cvetnih šopov, z meritvami inicialnega nastanka plodov, s štetjem in tehtanjem plodov, z meritvami razvoja krovne barve plodov, z meritvami notranje kakovosti plodov. Nadaljevali bomo tudi s kontinuiranim merjenjem vremenskih podatkov pod in izven protitočne mreže in v meritve neposredno merjene asimilacije bomo v skladu z dogovorom pritegnili strokovnjake Biotehniške fakultete iz Ljubljane.

Glede na predvideno vse večjo montažo protitočnih mrež v novih slovenskih sadovnjakih so tovrstne izkušnje še prav posebno dragocene. Tudi za izvedbo te naloge v letu 2009 ne načrtujemo nobenih investicijskih vlaganj.

Lokacija nasada : KO Gačnik, parc. Št 501/1, 501/2, 516/2

Naloga se izvaja na skupni površini cca 0,7ha.

Nadaljevali bomo s sodelovanjem pri izvedbi poskusov za »tehnologijo pridelave z 0,0 ostanki FFS na plodovih«.

Prvi obetavni rezultati v letih 2008 in 2009 potrjujejo našo domnevo, da je se z modificiranim IP programom mogoče zelo približati postavljenemu cilju. Seveda je za dokončna priporočila potrebnih še nekaj let spremljanja in zato načrtujemo s poskusom nadaljevati tudi v letu 2010.

Lokacija nasada: KO Gačnik, parc. Št. 534/1; 511; 503

Naloga se izvaja na skupni površini cca 1,0 ha.

4. SODELOVANJE PRI OHRANJANJU SENOŽETNIH SADOVNJAKOV IN PRI RAZVOJU MOŽNOSTI ZA SAJENJE NOVIH TOVRSTNIH SADOVNJAKOV

Dolgoročni cilj:

- Prispevati k ohranjanju in obnovi senožetnih sadovnjakov kot enem najpomembnejših elementov kulturne krajine

Letni cilji:

- Izvesti sajenje poskusnega travniškega nasada
- Nadaljevati s preskušanjem metode vzorčenja in identifikacije.

Za sajenje poskusnega travniškega nasada smo v letu 2009 uspeli s pripravo sadik. Vzgojili smo sadike naslednjih sort:

- skupina starih sort (Carjevič, Šampanjska reneta, Krivopecelj, Mošancelj, Bobovec)
- skupina novih odpornih sort (Harmony, Produkta, Gold rush, Enterprise,)

Izbrali smo sorte, ki jih imamo tudi v lastnem matičnem nasadu in zanje lahko zainteresiranim drevesničarjem zagotovimo tudi domače cepiče.

Sadike, ki jih smo jih v letu 2009 pripravili skupaj z drevesnico Malus, bodo zadoščale za cca 1,5 ha velik poskusni nasad. Tega načrtujemo posaditi v sodelovanju z zainteresiranim kmetom, ki bo po novem dogovoru z lastnimi sredstvi pripravil površino za sajenje v letu 2010.

Nasad bomo posadili pod našim nadzorom in ga nato prepustili v oskrbo lastniku. Edini naš materialni vložek v nasad bo vrednost sadik in materiale za zaščito pred glodalci in divjadjo ter strokovni nadzor ob sajenju in tehnološka navodila za vzdrževanje nasada. Lastnik nasada se bo zavezal, da bo poskrbel za korektno vzdrževanje nasada (ki ga bo tudi sam financiral) in nam omogočil prost dostop v nasad za izvedbo vseh potrebnih meritev. Za potrebe vrednotenja pridelka si bomo zagotovili tudi potrebne količine pridelanih plodov. Ker bo naloga dolgotrajna (zaradi močno rastočih dreves vsaj 10 letna) in zahteva tudi relativno veliko površino za sajenje (te pa v okviru centra nimamo na pretek), je tak način sodelovanja zagotovo najbolj racionalen.

Lokacija izvedbe del v letu 2010: Kmetija Bernard KO Lokavec.

5. SADJARSKI CENTER MARIBOR – STROKOVNO IN IZOBRAŽEVALNO SREDIŠČE ZA DOMAČE IN TUJE SADJARJE

Dolgoročni cilji:

- Sadjarski center Maribor – strokovno središče in sedež delovanja strokovne skupine za pečkato sadje pri KGZS in GIZ Sadjarstvo Slovenije
- Sadjarski center Maribor – eno od izobraževalnih središč za slovensko kmetijsko šolstvo in proces izobraževanja v kmetijstvu po končanem šolanju
- Sadjarski center Maribor – mednarodno strokovno in izobraževalno stičišče strokovnjakov in sadjarjev iz Srednje Evrope in Balkana

Letni cilji:

- So organiziranje dela strokovne skupine pri KGZS in strokovnega odbora GIZ sadjarstvo
- Organiziranje ogledov centra in terenskih vaj za dijake, študente ter ogledov za skupine domačih in tujih sadjarjev
- Organiziranje in sodelovanje na različnih strokovnih srečanjih
- Permanentno izobraževanje zaposlenih

V letu 2010 načrtujemo sodelovanje pri delu strokovne skupine za pečkato sadje, ki bodo organizirano s strani KGZS skozi celo leto in posvečeno aktualnim strokovnim vprašanjem. Pričakujemo vsaj 4 srečanja posvečena aktualnim tehnološkim vprašanjem (zimski rez, redčenje cvetov in plodičev, napoved pridelka, določanje optimalnih terminov obiranja). Prav tako bo strokovni odbor za sadjarstvo pri Giz Sadjarstvo Slovenije v katerem prav tako sodelujemo, po načrtih večkrat zasedal v Gačniku. S tem bomo v okviru možnosti pripomogli k homogenizaciji strokovnih stališč, ki je za razvoj sadjarstva zelo potrebna. Za pripravo in izvedbo navedenega bomo porabili okoli 100 delovnih ur.

Tradicija dobrega sodelovanja z domačimi kmetijskimi šolami (Biotehniška šola Maribor, Center srednjih šol Ptuj, Srednja in višja kmetijska šola Šentjur, Kmetijska šola Novo Mesto) in obema kmetijskima fakultetama bo nadaljevana tudi v letu 2010. Nadaljevali bomo s prizadevanji, da bi študentje obeh fakultet pri nas poleg terenskih vaj in diplomskih nalog lahko opravljali tudi praktikum (sporazum o tovrstnem sodelovanju s Fakulteto za kmetijstvo in biotehnoške vede Maribor je še vedno v pripravi). Tako bi vzpostavili še bolj neposreden odnos do njih in utrdili tudi dolgoročne kontakte z bodočimi kmetijskimi strokovnjaki. Seveda bomo ostali odprti tudi za obiske skupin tujih sadjarskih strokovnjakov in praktikov, kar je odlična možnost za utrjevanje in širjenje mednarodnih povezav. Za izvedbo teh nalog načrtujemo porabiti okoli 80 delovnih ur.

Skupaj s KSS in Giz Sadjarstvo Slovenije načrtujemo organiziranje nekaj strokovnih predavanj in posvetov za slovenske sadjarje. V soorganizaciji Giz Sadjarstvo Slovenije in KGZS načrtujemo v začetku marca izvedbo posvetovanja o varstvu jablanovih nasadov. Konec marca ali v začetku aprila skupaj z KIS načrtujemo izvedbo posvetovanja o kemičnem redčenju cvetov in plodičev jablan.

Pred začetkom glavnega obiranja jabolk načrtujemo izvedbo »dneva odprtih vrat ob 20. letnici obstoja SC Mb« na katerem bomo predstavili vse novosti, ki smo jih v zadnjih letih pripravili v SC Mb (nov tip mreže proti toči, novo pokrivanje proti dežju, avtomatske meteorološke postaje, nove sorte ...). Sodelovali bomo tudi pri pripravi in izvedbi tradicionalnega »Lombergarjevega sadjarskega posveta« decembra v Mariboru. Za pripravo in izvedbo tega dela programa bomo porabili vsaj 200 delovnih ur.

Tudi permanentno izobraževanje zaposlenih bo v letu 2010 vključeno v program. Za vse zaposlene bomo nadaljevali z jezikovnim in računalniškim izobraževanjem (potrebam njihovega delovnega mesta primerno), ki smo ga v letu 2009 zaradi zaostrenih finančnih razmer opustili. Načrtujemo se udeležiti dveh strokovnih sejmov (Fruchtwelt v Fridrichshafnu v februarju in Interpoma v Bolzanu novembra). Za zaposlene v centru bomo organizirali strokovno ekskurzijo po poskusnih postajah v S. Italiji in Švici, ki smo jo prav tako iz finančnih razlogov opustili v letu 2009. Junija se bo vodja centra udeležil rednega letnega srečanja skupine Alpe Jadran (kraj srečanja še ni določen). V ta programski sklop prištevamo tudi nabavo strokovne literature. Naročeni smo na strokovne mesečnike iz Avstrije (Besseres Obst), Nemčije (Obstbau), Švice (Obst und Weinbau), Italije (Obst und Weinbau), Velike Britanije (Fruit Grower) in ZDA (Good fruit grower). V letu 2010 se bomo naročili na novo vseevropsko strokovno revijo FM. Vse revije so stalno na voljo v naši knjižnici, za boljši kontakt sadjarjev s strokovnim slovstvom pa bomo tudi v letu 2010 nadaljevali s pisanjem povzetkov najzanimivejših člankov iz omenjenih revij in objavo na domači spletni strani in tudi v reviji Sad. Za opisano bomo v letu 2010 porabili vsaj 400 delovnih ur.

6. UPRAVLJANJE CENTRA IN VZDRŽEVANJE OBJEKTA

Dolgoročni cilji:

- Kakovostno upravljanje centra v smislu izvajanja vseh predpisov v zvezi s koriščenjem javnih sredstev
- Nadzor nad izvajanjem programa in zagotavljanje racionalne porabe sredstev
- Zagotavljanje kakovostnega računovodsko knjigovodskega dela za transparentnost poslovanja
- Investicijsko vzdrževanje objekta centra in dovozne ceste

Letni cilji:

- Kakovostno upravljanje centra v smislu izvajanja vseh predpisov v zvezi s koriščenjem javnih sredstev
- Nadzor nad izvajanjem programa in zagotavljanje racionalne porabe sredstev
- Zagotavljanje kakovostnega računovodsko knjigovodskega dela za transparentnost poslovanja
- Upravljanje z objekti centra v skladu z načeli dobrega gospodarjenja.

Kakovostno upravljanje centra v skladu s predpisi in internimi zahtevami o vodenju podatkov bomo v letu 2010 nadaljevali na podlagi dobrih izkušenj iz letošnjega leta. Razen tega računamo tudi s sprotnim in nemotenim potekom financiranja, ki bi nam omogočilo lažjo izvedbo postopkov javnega

naročanja, ki zahtevajo veliko časa in natančnosti. Tudi nadzor nad izvajanjem programa je z bolj kakovostnim upravljanjem centra zagotovo boljši.

V letu 2010 ohranjamo dober in racionalen način vodenja knjigovodstva in računovodstva za potrebe centra pri KGZ Maribor. Za te naloge namenimo tudi dogovorjeno višino programskih sredstev MKGP, ki znaša 1464,00 € na zaposlenega letno.

Za investicijsko vzdrževanje objekta centra ter internih cest, bomo v letu 2010 zagotovili 1.400 Evrov.

2.3 SELEKCIJSKO TRSNIČARSKO SREDIŠČE IVANJKOVCI

Septembra leta 2008 je bilo oddano na MKGP – FURS »Končno poročilo o preizkušanju« 29-ih novih klonov iz selekcije STS Ivanjkovci. MKGP-FURS je, s Sklepom o sprejemu metode za uradno potrjevanje materiala za vegetativno razmnoževanje trte, potrdil našo metodiko.

V januarju 2009 je Kmetijski inštitut Slovenije izdal Potrdila o uradni potrditvi za 29 naših klonov in je bil zaključen prvi ciklus klonske selekcije na katerem smo delali v STS Ivanjkovci od leta 1991.

Tako so slovenski vinogradniki in trsničarji dobili kakovosten in neoporečen trsni material za sajenje vinogradov.

STROKOVNE NALOGE:

Stroški tekočega poslovanja:

1. Zdravstvena selekcija na dosedanjih in novih sortah in klonih:

- Indeksiranje na trsne indikatorje in indikatorske rastline (500-1000 testiranj) elit novega ciklusa odbire klonov
- Opravljanje seroloških testov – ELISA s poudarkom na okužbe FLECK in razširitev testiranj za RBDV z dokazom škodljivosti
- Novi vstopni material (novi elitni trsi) s povečanim obsegom testiranj
- Preverjanje istovetnosti – mikrosateliti skupaj z NIB-om in FURS-om
- Vizualni zdravstveni pregledi v nasadih (virusi, mikoplazme, rak, bolezni in škodljivci).

2. Pridelava brezvirusnih trsnih cepljenk (29 klonov) - trsnica: GERK 4030199)

- razmnoževanje 29 klonov (10 sort) po naročilu trsničarjev ali ostalih potencialnih kupcev brezvirusnega materiala trte
- oskrba trsnice (priprava zemljišča za trsnico, nameščanje črne folije na grebene, rez in priprava cepilnega materiala za cepljenje, cepljenje, siljenje, priprava siljenk in sajenje v trsnico, negativna selekcija, oskrba trsnice v vegetaciji (škropljenje, rahljanje medvrstnega pasu z odstranjevanjem plevelov), vršičkanje, odstranjevanje folije, izkop enoletnih cepljenk, klasiranje in parafiniranje z etiketiranjem, razkuževanjem in dokončnim pakiranjem in skladiščenjem v hladilnici do prodaje trsnih cepljenk.

3. Kolekcijski nasad in bazni matičnjak (kolekcija: GERK 4157605, 4030182 in 4157609, matičnjak: GERK 4030159)

- Kolekcijski nasad Litmerk: kompletna letna oskrba nasada (rez trt z rezjo cepičev za lastno cepljenje in po naročilu trsničarjev, vezanje šparonov, odpiranje protitočne mreže, prva in druga pletev odvečnih mladice, škropljenja proti boleznim in škodljivcem (poudarek na rumenice) in s herbicidi v vrsti in okrog ograje, vršičkanje, podsajevanje manjkajočih mladih trt, vzdrževalna selekcija, vizualna kontrola na viruse in virusom podobnih bolezni, na morebitne škodljivce, mikoplazme in trsni rak, glivičnih bolezni ... in trgateg z vinifikacijami in prodajo odvečnega grozdja ugodnemu dobavitelju ter sajenje klonskih kandidatov STS Vrhpolje. V kolekcijskem nasadu je posajenih skupaj 3.556 trt (cca. 1,0 ha).

- **Matičnjak Litmerk:** kompletna oskrba nasada z rezjo trt in odstranjevanjem enoletnih rozg baznih podlag, škropljenja proti boleznim in škodljivcem s poudarkom na rumenice, škropljenje s herbicidi v vrsti in okrog ograje, pletev zalistnikov in usmerjanje enoletnih mladice na oporo (miza – pletena 1 m široka mreža), podsajevanje možnih praznih mest, in obvezna vizualna kontrola na viruse in virusom podobnih boleznih trte, rumenice (latentna prisotnost) in trsni rak (AT3). V matičnjaku je posajenih skupaj 3.339 trt (cca. 1,1 ha).
- Postavitev protitočnega sistema na celotni površini matičnjaka (ves material nabavljen leta 2009).

4. Rastlinjak (GERK 4183495)

- Indeksiranje klonskih kandidatov na trsne indikatorje in indikatorske rastline, opravili bomo cca 300 testiranj na 8 indikatorjev
- Zaključek nove zasaditve rastlinjaka (rekonstrukcija)– repozitorij novih klonov STS Ivanjkovci in repozitorij brezvirusnih trsnih indikatorskih rastlin. Oskrba vseh rastlin v rastlinjaku (referenčni trsi novih klonov STS Ivanjkovci (44 klonov X 4 trsi = 176 trt) in 240 trt trsnih indikatorskih rastlin ter cca 450 indeksiranih trt. Oskrba: pletev odvečnih odgnanih mladice, vez k opori, dognojevanje, škropljenje proti boleznim in škodljivcem, zeleno cepljenje – indeksiranje, presajanje v večje lončke (2X)...

5. Mikrovinifikacije

- V letu 2010 bomo pričeli z mikrovinifikacijami novega ciklusa odbire klonov, kjer so po metodiki obvezne vsaj 3 vinifikacije pri 45-ih klonskih kandidatih (elitah).

6. Izobraževanje

- Skupaj s našimi strokovnimi sodelavci (KIS in BF) smo se dogovorili, da se bomo udeležili in predstavili naše delo na kongresu OIV-a v Tbilisiju in na kongresu Terroirs ki bo v Veroni. Ker dobro sodelujemo s Agronomsko fakulteto v Zagrebu in so hrvaški vinogradniki pogosti kupci našega baznega trsnega materiala smo se odločili za udeležbo na Sabatini-strokovnem posvetu hrvaških vinogradnikov in vinarjev.

7. Opravljanje pregledov za uradno potrjevanje razmnoževalnega materiala vinske trte (pogodba s KIS-om)

- Na osnovi Pogodbe št. 03-1-2/2009 med KGZ Maribor- STS Ivanjkovci in KIS-om, o izvajanju strokovnih nalog s področja varstva in registracije sort rastlin ter semenarstva, opravljamo vsako leto preglede pri uradnem potrjevanju razmnoževalnega materiala vinske trte (8.000 EUR prihodka) tako, da upamo, da bomo preglede opravljali tudi v letu 2010.

8. Delo vodje

- Priprava finančnih in strokovnih programov, priprava mesečnih zahtevkov, priprava novega 5-letnega programa dela, strokovni sestanki, kolegij direktorja in strokovno sodelovanje z strokovnimi sodelavci (KIS in BF) in z strokovnjaki iz drugih držav (Nemčija, Francija, Italija, Češka, Hrvaška in Srbija).

INVESTICIJE 2009

1. nakup škropilnice KŽK 450 lit z velikim ventilatorjem.

2.4 VARSTVO RASTLIN

ZDRAVSTVENO VARSTVO RASTLIN (PP 4275)

Zakonska podlaga

- **Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin** (Uradni list RS št. 23/05 - uradno prečiščeno besedilo in 61/06 Zdru-1), ki v 60. členu določa naloge javne službe zdravstvenega varstva rastlin na področju opazovanja in napovedovanja škodljivih organizmov ter strokovnih nalog na področju zdravstvenega varstva rastlin;
 - spremljanje in opazovanje razvoja škodljivih organizmov, ki so običajno navzoči na rastlinah in rastlinskih proizvodih, ter določanje optimalnih rokov za njihovo zatiranje,
 - evidentiranje izbruhov in povečane populacije škodljivih organizmov (epifitocije),
 - napovedovanje razvoja in povečanega pojava škodljivih organizmov, na podlagi ustreznih podatkov;
 - zagotavljanje meteoroloških, biotičnih in drugih podatkov za namene opazovanja in napovedovanja pojava škodljivih organizmov,
 - opravljanje osnovne terenske in laboratorijske diagnostike škodljivih organizmov,
 - opozarjanje in preprečevanje širjenja škodljivih organizmov s svetovanjem in navodili ter z obveščanjem javnosti in ustreznih služb,
 - izobraževanje imetnikov v zvezi z izvajanjem dejavnosti zdravstvenega varstva rastlin,
 - izvajanje specializiranih laboratorijskih preiskav rastlin, rastlinskih proizvodov in nadzorovanih predmetov zaradi diagnostike škodljivih organizmov,
 - dajanje strokovnih mnenj imetnikom v zvezi z zdravstvenim varstvom rastlin,
 - vzdrževanje centrov in infrastrukture za delovanje opazovalno napovedovalne službe:
 - sodelovanje pri izvajanju programov posebnih nadzorov škodljivih organizmov, ki so posebej pomembni za EU oziroma Slovenijo
- Odločba o pooblastitvi ***Kmetijsko gozdarskega zavoda Maribor za izvajanje določenih nalog javne službe za varstvo rastlin (Ul. RS, št. 38/01)***
 - **Program RS za fitosanitarno področje za leto 2009-2011;**
 - **Pravilnik o fitosanitarnih ukrepih za preprečevanje širjenja koruznega hrošča** (Uradni list RS, št. 21/04 in 106/06)
 - **Pravilnik o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje hruševega ožiga** (Uradni list RS, 18/04, 44/04 in 21/05)
 - **Odločba o razmejitvi območij napada in ukrepih za zatiranje zlate trsne rumenice (fitoplazma *Grapevine flavescence dorée*),**

I. POSEBNI NADZOR TRSNIH RUMENIC V LETU 2010

Tehnološki ukrepi za zmanjšanje pojava trsni rumenic v Podravski vinorodni deželi v letu 2010

Izvajalci:

Nosilec naloge: mag. Jože Miklavc

Ostali sodelavci:

- Miro Mešl

- Boštjan Matko

Namen in cilj

V obdobju med leti 2000 in 2004 smo, na področju Ljutomersko-Ormoških goric, Haloz, zabeležili zelo velik pojav trsni rumenic, kakor tudi izgube pridelka na sortah Chardonnay, Renski rizling in Šipon. V letu 2005 smo opazili večji pojav še v Radgonsko kapelskih goricah ter na območju Slovenske Bistrice. V okviru naloge z naslovom identifikacija potencialnih prenašalcev trsni rumenic na vinski trti v vinogradih Podravske vinorodne dežele, ki smo jo začeli izvajati v letu 2002, smo odkrili prenašalca trsni rumenic in sicer svetlečega škržatka (*Hyalesthes obsuletus*). Njegovo prisotnost smo odkrili v vseh preiskovanih vinogradih. Z laboratorijskimi analizami okuženega listja se je ugotovilo, da gre za tip rumenice črni les. Sedemletni rezultati izvajanja tehnoloških ukrepov za zmanjšanje pojava trsni rumenic so pokazali, da lahko posamezni tehnološki ukrepi (obdelovanje vinograda, uporaba selektivnih herbicidov zoper širokolistne plevela in uporaba insekticidov) v okuženih vinogradih prispevajo k zmanjšanju populacije svetlečega škržatka in s tem tudi počasnejši rasti števila okuženih trsov z rumenico počrnelosti lesa.

Inventarizacija škržatkov v letu 2003 je pokazala navzočnost ameriškega škržatka (*Scaphoideus titanus*) prenašalca zlate trsne rumenice v severovzhodnem delu Slovenije in sicer na lokaciji Sebeborci na Goričkem, ter v okolici Maribora (Počehova, Kalvarija in Nebova). V letu 2005 smo ugotovili navzočnost še v vinogradih v Halozah (Beljski vrh) in na področju Bistrice ob Sotli. V obdobju od leta 2006 do 2008 smo ameriškega škržatka odkrili še v Halozah (Dravinjski vrh, Pestike), v Ormoško Ljutomerskih goricah (Strezetina), v Slovenskih goricah (Andrejci) in v Radgonsko Kapelskih goricah (Zbigovci). V letu 2009 je bil leta ugotovljen še v Ritoznoju (Slovenska Bistrica). Tako lahko rečemo, da je ameriški škržatek razširjen po celotni vinorodni deželi Podravje. V tem letu je bila prvič potrjena tudi zlata trsna rumenica v Počehovi pri Mariboru in v Dobrovniku v Prekmurju.

Program in metode dela

Spremljanje dinamike leta imaga ameriškega škržata:

V mesecu juniju bomo obesili rumene lepljive plošče v vinogradih, kjer je populacija ameriškega škržatka največja (Počehova, Kalvarija, Nebova) ter v vinogradih, kjer smo njegovo prisotnost odkrili šele v letu 2008 (Zbigovci, Strezetina), ter v vinogradih, kjer ameriškega škržatka še nismo odkrili (Oplotnica in Poljčane). Na vsaki lokaciji bomo postavili od 2 do 3 lepljive plošče in sicer v senčne dele trsov, kjer se škržatek najraje zadržuje.

V vinogradih s številčno populacijo (okolica Maribora) bomo spremljali tedensko, tako, da bomo prešteli vse osebkne različnih razvojnih stadijev, ter jih nato odstranili z rumene plošče.

Zaradi napovedi optimalnega termina zatiranja bomo spremljali pojav nižjih razvojnih stadijev ameriškega škržatka s pomočjo vizualnih pregledov listov mladice, ki rastejo iz starega lesa oziroma iz spodnjih očes na reznikih in šparonih.

Laboratorijsko testiranje okuženosti populacije ameriškega škržatka in morda tudi drugih potencialnih prenašalcev zlate trsne rumenice ter prevladujočih zelnatih rastlin, ki so lahko gostitelji fitoplazme zlate trsne rumenice

Z vzorčenjem ameriškega škrdatka, kakor tudi drugih potencialnih prenašalcev škrdatkov in okuženih zelnatih rastlin (navadni srobot ...) želimo ugotoviti morebitno povezavo med pojavom trsnih rumenic ter okuženimi zelnatimi rastlinami in škrdatki. Vzorčenja bomo opravili na območjih, ki jih v letih med 2002 in 2009 še nismo zajeli in v območjih, kjer je bila potrjena zlata trsna rumenica na navadnem srobotu (Strežetina, Nebova, Dobrovnik) oziroma na območjih, kjer je prišlo do večjega pojava trsnih rumenic.

Tehnološki ukrepi za zmanjšanje populacije ameriškega škrdatka:

Potrditev zlate trsne rumenice v vinogradih v okolici Maribora in v Dobrovniku in na srobotu ter zaradi prisotnosti vektorja – ameriškega škrdatka na večini kontroliranih lokacijah v vinorodni deželi Podravje je povečala nevarnost večjega pojava okužb z zlato trsno rumenico na trtah.

Ker pravih izkušenj z zatiranjem ameriškega škrdatka v Sloveniji ni in ker so bile učinkovitosti delovanja preizkušanih insekticidov v poskusih v letih 2008 in 2009 prenizke, menimo, da je potrebno preizkušanja ponoviti.

V poskus bodo vključeni vsi pripravki, ki so dovoljeni (ali bodo v letu 2010) za zatiranje ameriškega škrdatka v integriranem varstvu vinske trte.

Pripravki uporabljeni v poskusu:

Št. obr.	Pripravek	Aktivne snovi	Formul.	Odmerki		Čas škropljenja
				g, ml, a.s./ha	kg, l priprav./ha	
1.	Steward	Indoksakarb 300 g/kg	WG	45	0,15	V zadnje dekadi junija
	Reldan 22 EC	Klorpirifos metil 225 g/L	EC	225	1,0	v prvi dekadi julija
2.	*Actara 24 WG	Tiametoksam 250 g/kg	WG	30	0,12	V zadnji dekadi junija
	Reldan 22 EC	Klorpirifos metil 225 g/L	EC	225	1,0	v prvi dekadi julija
3.	Steward	Indoksakarb 300 g/kg	WG	45	0,15	V zadnji dekadi junija
	*Actara 24 WG	Tiametoksam 250 g/kg	WG	30	0,12	v prvi dekadi julija
3.	Kontrola - neškropljeno					

* Pripravek Actara bo preizkušan samo v primeru registracije na vinski trti v Sloveniji.

S poskusom želimo preizkusiti:

- učinkovitost delovanja omenjenih pripravkov oz. postopkov proti amerškemu škržatku ter ugotoviti delovanje še proti grozdnim sukačem, ki jih zatiramo v prvi polovici julija
- določiti optimalni termin zatiranja glede na posamezno skupino pripravkov

Kazalniki

	Število načrtovanih
Število pregledov rumenih plošč za spremljanje leta a. š.	10 lokacij/12 pregledov s postavitvijo vab = 120 pregledov
Število odvzetih vzorcev trsov z znaki trsnih rumenic	70 vzorcev
Število odvzetih vzorcev gostiteljskih rastlin in vektorjev	4
Analiza ukrepov zatiranja ameriškega škržatka	1

II. IZVAJANJE POSEBNEGA NADZORA KORUZNEGA HROŠČA ZA LETO 2010

Izvajalci: Boštjan Matko univ. dipl. kmet.

Nosilec naloge:

Ostali sodelavci:

- Miro Mešl
- mag. Jože Miklavc
- Milan Nemec kmet. Teh.

Namen in cilj

Prvi pojav koruznega hrošča na območju Prekmurja, Podravja in Primorske je bil ugotovljen v letu 2003. V letu 2008 smo ga spremljali na 42 lokacijah, v letu 2009 na 21 lokacijah. V okviru posebnega nadzora koruznega hrošča pod vodstvom pooblaščenega Kmetijskega inštituta Slovenije se bo v obdobju od 2008 do 2011 postavila mreža feromonskih in rumenih lepljivih plošč za spremljanje naleta koruznega hrošča.

Z izvajanjem nadzora se bo ugotavljala navzočnost koruznega hrošča, meje razširjenosti oziroma značilnosti populacije koruznega hrošča in zagotavlja njegovo obvladovanje v skladu s predpisom, ki ureja varovana območja in izvajanje uradnih sistematičnih raziskav na posebno nadzorovanih območjih.

Program in metode dela

Spremljanje pojava koruznega hrošča se bo v letu 2010 izvajalo pod vodstvom pooblaščenega laboratorija Kmetijskega inštituta Slovenije in sicer v lanskeoletnih žariščih pojava koruznega hrošča in v pripadajočih varnostnih območjih (5 km obroč okoli žarišča napada).

Spremljanje koruznega hrošča se bo izvajalo z postavitvijo feromonskih vab in rumenih lepljivih plošč. Na vsaki opazovani točki se PAL feromonska vaba namesti v deseto vrsto koruze in deset metrov od roba v vrsti. V isti vrsti 50 metrov naprej od feromonske vabe se namesti rumena lepljiva plošča. Feromonske vabe in lepljive plošče se namestijo na višino zgornjega storža.

Kontrolo feromonskih vab in rumenih lepljivih plošč se izvaja vsakih sedem do deset dni. Feromonsko vabo se zamenja vsakih trideset dni, lepljive rumene plošče pa po potrebi oz. na sedem dni.

Prvi ulov koruznega hrošča na feromonske vabe ali rumene lepljive plošče se bo javilo koordinatorju nadzora, ki skupaj s Fitosanitarno upravo RS določi nova žarišča okužbe in pripadajoča varnostna območja s po tremi novimi opazovalnimi točkami.

Kazalniki

	Število načrtovanih
Število pregledov feromonskih vab za spremljanje k. h.	21 lokacij /20 pregledov z postavitvijo vab 420

III. IZVAJANJE POSEBNEGA NADZORA TRSNEGA RAKA (*AGROBACTERIUM VITIS*) ZA LETO 2010

Izvajalci:

Nosilec naloge: mag. Jože Miklavc

Ostali sodelavci:

- Miro Mešl

- Boštjan Matko

Namen in cilj

Pregledi proizvodnih vinogradov na prisotnost trsov obolelih s trsnim rakom v severovzhodni Sloveniji, ter vključevanje v nadzor po potrebi Fitosanitarne uprave, Fitosanitarne inšpekcije ali Kmetijskega inštituta Slovenije.

Program in metode dela

Vizualni pregled vinogradov ter v primeru odkritja sumljivih bolezenskih znamenj odvzem uradnega vzorca za laboratorijsko testiranje.

	Število načrtovanih
Število pregledov vinogradov oz. lokacij	10 lokacij

IV. PROGRAM POSEBNEGA NADZORA HRUŠEVEGA OŽIGA (*ERWINIA AMYLOVORA*) ZA LETO 2010

Izvajalci:

Nosilec naloge: mag. Jože Miklavc

Ostali sodelavci:

- Miro Mešl

- Boštjan Matko

Namen in cilj

Zaradi nenadnega pojava hruševega ožiga v letu 2004 in 2005 v okolici Maribora, v naseljih Pekre, Razvanje in Hoče, kakor tudi zaradi možnosti njegovega hitrega širjenja, še posebej na vrtovih in v nekaterih nasadih jablan in kutin bomo opravili veliko strokovnih pregledov gostiteljskih rastlin. Pri tem se bo ugotavljal obseg okužbe, lastnike nasadov in gostiteljskih rastlin pa bomo seznanili z bolezenskimi znaki in ukrepi za zmanjšanje pojava bolezni .

Program in metode dela

1. Na terenski ogled bomo vzeli opremo za izvajanje higienskih ukrepov.
2. Ob uporabi razkuževalnega sredstva se bomo ravnali po navodilih proizvajalca.
3. Če pristojni inšpektor ali izvajalec javne službe ugotovi novo žarišče okužbe, o tem nemudoma obvesti Upravo Republike Slovenije za varstvo rastlin in semenarstvo, ki določi nove meje okuženega in nevtralnega območja, in o tem obvesti imetnike rastlin na krajevno običajen način.
4. Ob vzorčenju bomo upoštevali stroge higienske ukrepe in imeli pri sebi primerno opremo:
 - a. Pri rastlinah, kjer sumimo na okužbo z ognjeko, pregledamo in vzorčimo čim mlajše dele rastline.
 - b. Za vzorec po možnosti na rastlini izberemo 3-5 okuženih mest.
 - c. Dele vzorčenih vej lahko skrajšamo na okoli 25 cm, vendar mora biti prehod med zdravim in bolnim tkivom na sredi veje za analizo.

- d. Vzorce shranimo v plastično vrečko, ki jo opremimo z etiketo s potrebnimi podatki o vzorcu.
 - e. Vzorci naj ne bodo na soncu in na temperaturi višji od 40°C (previdno z vzorci v zaprtem avtu).
 - f. Neuporabne odrezke rastlin, in ev. tudi uporabljene latex rokavice, zberemo v posebni vrečki in poskrbimo za ustrezno uničenje.
5. Vzorec bomo čim hitreje dostavili v laboratorij Nacionalnega inštituta za biologijo.

Kazalniki

	Število načrtovanih
Število pregledov nasadov	10 lokacij/2 pregledov v varnostnem območju 10 lokacij izven 40 pregledov
Število odvzetih vzorcev	2

V. PROGRAM NADZORA VIŠNJEVE MUHE (*Rhagoletis cingulata*) V SLOVENIJI V LETU 2010

Izvajalci:

Nosilec naloge: mag. Jože Miklavc

Ostali sodelavci:

- Miro Mešl

- Boštjan Matko

Namen in cilj

Višnjeva muha (*Rhagoletis cingulata* (Loew); Diptera, Tephritidae) je v Evropi KŠO razvrščen na seznamu I.A.I. V letu 2007 smo višnjevo muho prvič našli tudi v Sloveniji in sicer že precej veliko žarišče napada na višnjah v okolici krajev Lahonci, Desnjak in Savci v Slovenskih goricah ter začetno pojavljanje v Prekmurju (Radmožanci). Iz tega sklepamo, da se je višnjeva muha k nam verjetno razširila že pred časom, verjetno iz Madžarske.

Program in metode dela

Postavitev in obnavljanje rumenih lepljivih pasti v nasadih ali na posameznih drevesih višenj in češenj vsaj na območjih, kjer se češnje in višnje gojijo tudi intenzivno. Obešanje plošč se izvaja konec v začetku junija v času zorenja višenj in češenj. V plantažnih nasadih obesimo vsaj 3 pasti na različnih mestih v nasadu. Na posamezna drevesa v travniških sadovnjakih obesimo po eno ploščo na posamezno lokacijo. Pasti se menjavajo na 14 dni. Zamenjane pasti že na samem mestu z obeh strani prekrijemo s tanko prozorno polivinilasto folijo (najprimernejša je tanka kuhinjska folija za živila) in jih pošljemo v pregled v pooblaščen laboratorij zaradi ugotavljanja in potrditve morebitne navzočnosti višnjeve muhe ter vodenja enotne evidence o pojavih. Na območjih, kjer se s prejšnjo metodo ugotovi navzočnost višnjeve muhe, se v času zrelosti češenj in višenj spremlja tudi napadenost (črvivost) plodov. Ta je lahko posledica napada češnjeve ali višnjeve muhe. Odvzame se po 1 vzorec črvivih plodov in pošlje v pooblaščen laboratorij na pregled. Vzorec mora vsebovati vsaj 20 plodov. Plodove pošiljamo v dobro zaprtih plastičnih posodah ali v trpežni polivinilasti vrečki. Preprečiti je treba, da bi zaradi ravnanja z vzorcem med pošiljanjem prišlo do izpusta škodljivca v okolje. Vsak vzorec mora biti označen z neponovljivo številko (številke, ki jih je za ta namen izdala FURS). Ob vsakem odvzetem vzorcu se napiše zapisnik.

Kazalniki

	Število načrtovanih
Število pregledov nasadov	4 lokacije /5 pregledov skupaj 20

**VI. PROGRAM POSEBNEGA NADZORA IZKORENINJANJA KOSTANJEVE ŠIŠKARICE
(*DRYOCOSMUS KURIPHILUS*) NA PODROČJU SEVEROVZHODNE SLOVENIJE
ZA LETO 2010**

Nosilec naloge: mag. Jože Miklavc

Ostali sodelavci:

- Miro Mešl

- Boštjan Matko

1. ZAKONSKA PODLAGA

- **Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin** (Uradni list RS št. 23/05 - uradno prečiščeno besedilo in 61/06 Zdr-1), ki v 60. členu določa naloge javne službe zdravstvenega varstva rastlin na področju opazovanja in napovedovanja škodljivih organizmov ter strokovnih nalog na področju zdravstvenega varstva rastlin;
- sodelovanje pri izvajanju programov posebnih nadzorov škodljivih organizmov, ki so posebej pomembni za EU oziroma Slovenijo
- Odločba o pooblastitvi **Kmetijsko gozdarskega zavoda Maribor za izvajanje določenih nalog javne službe za varstvo rastlin (Ul. RS, št. 38/01)**
- **Program RS za fitosanitarno področje za leto 2009-2011;**
- **Zakon o ratifikaciji Mednarodne konvencije o varstvu rastlin** (Uradni list RS, št. 84/00 - Mednarodne pogodbe).
- **Pravilnik o začasnih nujnih ukrepih za preprečevanje vnosa in širjenja kostanjeve šiškarice *Dryocosmus kuriphilus* Yasumatsu** (Uradni list RS, št. 111/06)

Namen in cilj

Pregledi dreves na prisotnost kostanjeve šiškarice v znanih nasadih in naključni pregledi dreves pravega kostanja v severovzhodni Sloveniji.

Program in metode dela

V aprilu in maju sistematični pregled znanih nasadov in naključni pregledi dreves pravega kostanja na območjih severovzhodne Slovenije, kjer je kostanj pomembna gozdna ali sadna vrsta.

Kazalniki

	Število načrtovanih
Število pregledov – lokacij	34

**VII. IZVAJANJE DEJAVNOSTI JAVNE SLUŽBE ZDRAVSTVENEGA VARSTVA RASTLIN NA
PODROČJU OPAZOVANJA IN NAPOVEDOVANJA ŠKODLJIVIH ORGANIZMOV V LETU
2010**

Izvajalci:

Nosilec: Miroslav Mešl, specialist za opazovalno napovedovalno službo

Ostali izvajalci:

Boštjan Matko, univ. dipl. ing. kmet.

Mag. Jože Miklavc

Milan Nemeč kmet. teh.

Spremljanje pojava in razvoja škodljivcev ter napovedi potrebnih ukrepov za znižanje populacije le teh v sadovnjakih, vinogradih in v poljedelstvu ter vrtnarstvu

Namen in cilj:

Spremljanje pojava in razvoja rdeče sadne pršice, jablanovega cvetožera, jabolčne grizlice, jabolčnega zavijača in zavijačev lupine sadja, sadnega listnega duplinarja ter grozdnih sukačev. Spremljanje pojava boleznih žit, žitnega strgača in listnih uši na žitih, čebulne muhe, krompirjeve plesni, kumarne plesni, repne grizlice, repičarja in repičnega kljunotaja in koruzne vešče. Spremljanje pojava orehove muhe (*Rhagoletis completa*) na področju SV Slovenije. Svetovanje oz. napovedi potrebnih ukrepov za znižanje populacije omenjenih škodljivcev pod prag škodljivosti.

Program in metode dela:

Spremljanje začetka izleganja ličink rdeče sadne pršice in kontrola populacije tekom vegetacije. Spremljanje pojava jabolčnega cvetožera in kontrola cvetnih brstov na število ubodov in odložena jajčeca. Spremljanje pojava jabolčne grizlice s pomočjo belih lepljivih plošč v nasadih jablan. Spremljanje pojava metuljčkov jabolčnega zavijača v insektariju in s pomočjo feromonskih vab ter spremljanje pojava zavijačev lupine sadja s pomočjo feromonskih vab. Spremljanje pojava metuljčkov sadnega listnega duplinarja v insektariju. Spremljanje pojava metuljčkov križastega in pasastega grozdnega sukača s pomočjo feromonskih vab v vinogradu. Ugotavljanje praga škodljivosti listnih uši na žitih s pomočjo ugotavljanja populacije pod stereolupo. S pomočjo prognostičnih modelov v programu Adcon spremljanje pogojev za pojav krompirjeve plesni, kumarne plesni ter preverjanje pojava boleznih na več lokacijah. Vizuelno spremljanje prvega pojava boleznih žit, oljne ogrščice, repičnega kljunotaja, repičarja in spremljanje naleta koruzne vešče s pomočjo svetlobne vabe.

Spremljanje pojava orehove muhe in čebulne muhe s pomočjo rumenih plošč na več lokacijah v Podravju in Prekmurju.

Svetovanje potrebnih ukrepov, da se številčnost populacije zniža pod prag škodljivosti.

Kazalniki

	Število načrtovanih
Število objavljenih napovedi obvestil za varstvo sadovnjakov, poljščin in vinske trte (fito info, pisna obvestila, telefonski odzivnik)	30
Število izvedenih predavanj (Skop, Kop, Lombegarjev sadjarsko - vinogradniški posvet)	15
Število izdanih škropilnih programov (sadno drevje in vinska trta)	4
Število nasvetov (telefonski nasveti)	1800
Število pregledov, feromonskih vab, rumenih in belih lepljivih plošč	2425
Število strokovnih objav	4
Število terenskih pregledov zdravstvenega stanja rastlin (število delovnih dni)	20
Kontrola in spreminjanje nastavitev posameznih modulov v Addvantage	50

Spremljanje števila in jakosti izbruhov askospor jablanovega škrlupa

Namen in cilj:

Spremljanje števila in jakosti izbruhov askospor jablanovega škrlupa s pomočjo metode z objektnimi stekelci in s pomočjo lovilca askospor »Myco-trap« za natančno napoved možnih primarnih okužb in pravih terminov škropljenja proti tej bolezni.

Program in metode dela:

Zbiranje listja okuženega z jablanovim škrlupom v intenzivnem nasadu jablan.

Namestitev okuženega listja in objektnih stekelc premazanih z vazelinom na primerno lokacijo v jablanovem nasadu. Kontrola prisotnosti in ugotavljanje števila ujetih askospor jablanovega škrlupa na objektnih stekelcih pod stereomikroskopom po vsakih padavinah v obdobju možnih primarnih okužb

Postavitev in namestitev lovilca askospor »Myco-trap« ter okuženega listja v intenzivnem jablanovem nasadu. Spremljanje števila izbruhov askospor in ugotavljanje njihovega števila s pomočjo mikroskopa po dnevih in urah v obdobju možnih primarnih okužb po vsakih padavinah.

Kazalniki

	Število načrtovanih
Število mikroskopiranj zaradi ugotavljanja dozorelosti peritecijev	5
Število kontrol izbruhov askospor jablanovega škrlupa (vazelinska stekelca, Myco trap)	30

Ugotavljanje pogojev za potencialno okužbo z bakterijskim hruševim ožigom v nasadih jablan s pomočjo avtomatskih meteoroloških postaj Adcon telemetry in programa Maryblyt.

Namen in cilj:

Spremljanje in ugotavljanje pogojev za potencialno okužbo s hruševim ožigom s pomočjo programa Maryblyt, preverjanje morebitnih okužb v nasadih jablan ter nadaljnje obveščanje Kmetijskega inštituta v Ljubljani o dobljenih rezultatih delovanja programa.

Program in metode dela:

S programom Maryblyt se bo spremljalo pogoje za potencialno okužbo s hruševim ožigom na trinajstih lokacijah severovzhodne Slovenije, kjer imamo postavljene Adcon postaje (Vitomarci, Zimica, Sebeborci, Savci, Maribor, Pohorski dvor, Selnica ob Dravi, Dravinjski vrh, Črešnjevce, Drbetinci, Črmljenjšak, Pesnica, Svečina, Slovenske Konjice, Selo, Krištanci, Lendava). Preverjanje delovanja programa na terenu, oz. ugotavljanje možnih okužb na omenjenih lokacijah. Obveščanje Fitosanitarne uprave o izpolnjenih pogojih za možne potencialne okužbe na naštetih lokacijah, kakor tudi obveščanje sadjarjev na tistih lokacijah, kjer so Adcon postaje postavljene.

Kazalniki

Kontrolni pregled delovanja vremenskih postaj v aplikaciji Advantage – kontrola delovanja modula Maryblyt	30
---	----

Zagotavljanje meteoroloških podatkov za namene opazovanja in napovedovanja škodljivih organizmov

Meteorološki podatki se pridobivajo iz 26 avtomatskih meteoroloških postaj Adcon telemetry iz 26 lokacij severovzhodne Slovenije.

Kazalniki

Kontrolni pregled delovanja vremenskih postaj v aplikaciji Advantage	70
--	----

Vzdrževanje agrometeoroloških postaj

Vzdrževanje agrometeoroloških postaj zajema predvsem čiščenje senzorjev, solarnih panelov in ombrometrov in menjavo senzorjev.

Kazalniki

Čiščenje senzorjev oz. zamenjava po potrebi	70
---	----

3 PROGRAM DELA TRŽNE DEJAVNOSTI**3.1 ENOTA ZA AGRARNO EKONOMIKO IN UREJANJE KMETIJSKEGA PROSTORA**

Enota za agrarno ekonomiko in urejanje kmetijskega prostora je v celoti odvisna od prihodkov na trgu. Obseg dela na tej enoti zajema sodelovanje na področju svetovanja pri odločitvah za naložbe in izdelave poslovnih načrtov za pravne in fizične osebe. Na področju urejanja kmetijskega prostora je pomembno sodelovanje z lokalnimi skupnostmi ter urbanisti. Pričakujemo tudi spremembe v določanju bonitet zemljišč in novi odmeri katastrskega dohodka ter cenitvah kmetijskih in gozdnih zemljišč. Dolgoročno načrtujemo sodelovanje v večih čezmejnih in drugih mednarodnih projektih kot projektni partner oziroma podpartner.

Glavni ukrepi Enote za agrarno ekonomiko in urejanje kmetijskega prostora v letu 2010:

- Sodelovanje z lokalnimi skupnostmi na področju prostorskega načrtovanja;
- Sodelovanje z lokalnimi skupnostmi na področju izvajanja Programa razvoja podeželja;
- Sodelovanje z izvajalskimi podjetji na področju gradenj in posegov v prostor;
- Izdelava mnenj in elaboratov po naročilu izvajalcev oziroma načrtovalcev;
- Svetovanje in podpora investitorjem ter izdelava strokovnih podlag na področju izvajanja Programa razvoja podeželja;
- Svetovanje in podpora investitorjem ter izdelava strokovnih podlag na področju izvajanja Nacionalnega energetskega programa;
- Strokovne ocene in izdelava elaboratov na področju sodnih in javno pravnih zadev v zvezi s kmetijstvom in gozdarstvom;
- Priprava strokovnih pripomb in predlogov za spremembo zakonodaje, povezane s kmetijstvom, gozdarstvom in načrtovanjem prostora;
- Svetovanje in informiranje članov KGZS preko javnih medijev,
- Sodelovanje na posvetih in seminarjih,
- Sodelovanje na sejmskih in strokovno pospeševalnih prireditvah,
- Priprava raznih poročil, analiz in drugih gradiv,
- Organiziranje strokovnih ekskurzij,
- Sodelovanje s strokovnimi službami pri Deželni kmetijsko gozdarski zbornici Avstrijske Štajerske in Koroške,
- Sodelovanje z Gozdarskim inštitutom Slovenije pri projektih na področju uvajanja in svetovanja na področju uporabe lesne biomase ter izobraževanja in svetovanja lastnikom gozdov,

- Sodelovanje z drugimi domačimi in tujimi znanstveno raziskovalnimi in svetovalnimi organizacijami in interesnimi združenji,
- Sodelovanje pri uvedbi postopka certificiranja gozdov pri zasebnih lastnikih gozdov;

Na enoti predvidevamo zaposlitev vodje enote ter enega strokovnega sodelavca - pripravnika. Po potrebi bomo sodelovali z zunanjimi sodelavci na področju agrarne ekonomike ter izobraževanja.

3.2 PROGRAM DELA RAZISKOVALNE ENOTE za leto 2010

V letu 2010 se bodo nadaljevali naslednji začetni projekti v katerih sodelujejo raziskovalci raziskovalne enote KGZS – Zavoda Maribor:

- »Presoja okoljske in ekonomske sprejemljivosti novih metod kemičnega in biotičnega zatiranja bakterije (*Erwinia amylovora* Burr.) povzročiteljice hruševega ožiga v nasadih pečkarjev v Sloveniji)
- Tehnologija pridelave sadja »brez ostankov fitofarmaceutskih sredstev«
- Izboljšanje rodovitnosti tal v spremljajočih se podnebnih razmerah in gospodarjenje z dušikom in ogljikom s prezimno ozelenitvijo njiv.

3.3 ENOTA LABORATORIJI

Enološki laboratorij

Enološki laboratorij je pooblaščen za izvajanje vseh predpisanih analiz vina, grozdja in proizvodov iz grozdja in vina za notranji promet, izvoz in uvoz. Pooblaščen je za izvajanje kontrole dozorevanja grozdja v vinorodni deželi Podravje in kontrole kakovosti grozdja v času trgatve namenjena za vrhunska vina in vina posebnih kakovosti. Opravljamo kontrole kakovosti medenih likerjev, medic, žganja, kisa, jabolčnika. Razvijamo metode, za katere predvidevamo, da bodo v prihodnosti tržno zanimive.

V letu 2010 lahko planiramo število vzorcev vina za analizo od 2600- 3000. V letu 2010 se bomo prijavi na javni razpis za izvajanje kontrole kakovosti vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina za potrebe inšpekcijskih služb. Na zahteve naročnikov bomo izdajali spremne dokumente za prevoz pridelkov in proizvodov na ozemlje drugih držav članic Evropske unije, oziroma za izvoz v tretje države. Glede na potrebe kontrolnih organizacij, to je za izvajanje ekološke in integrirane pridelave se bomo prijavi na razpis za izvajanje analiz za skupni dušik, mineralni dušik in vsebnosti težkih kovin.

Za spremljanje proizvodnega procesa pri pridelavi vina, bomo v enološkem laboratoriju opravljali analize organskih kislin (vinska, jabolčno, citronsko, jantarno, mlečno kislino). Kot podizvajalci sodelujemo pri raznih strokovnih nalogah drugih inštitucij, zato bomo v laboratoriju opravljali kontrolo vsebnosti težkih kovin v vinu. Ker se pridelovalcem priporoča ob zdravljenju vina z bakrovim sulfatom kontrola vsebnosti bakra, v letu 2010 pričakujemo večje število vzorcev vina za analize na vsebnost bakra. V začetku poletnih mesecev se bomo začeli pripravljati na kontrolo dozorevanja grozdja v času trgatve za letnik 2010. Po planu bomo vzorčili in opravili analize 1400-1500 vzorcev grozdja. V sedmih kletih bomo opravili kontrolo primernosti opreme za avtomatski prevzem grozdja. Na osnovi podatkov se bodo izdajala priporočila za začetek trgatve in priporočila o obogatitvah grozdja oz. mošta za vinorodno deželo Podravje.

V letu 2010 bomo organizirali razna ocenjevanja (medu, medenih pijač, proizvodov iz sadja ...). Vpeljali bomo metodo za meritev etilnega alkohola. V laboratoriju bomo opravljali kemične analize tudi drugih alkoholnih pijač (medena žganja, medene likerje, višnjevina, alkoholne pijače z dodatki začimb, zelišč, plodov ...). Število analiziranih vzorcev se letno spreminja.

Pedološki laboratorij:

Za potrebe proizvodnega procesa, za določevanje gnojilnih odmerkov, bomo opravljali kontrolo založenosti tal na vsebnosti fosforja, kalija, Ph, humusa, dušika in mineralnih dušikov. Za kontrole

namene bomo zraven skupnega dušika, mineralnih dušikov izvajali še določevanje mikroelementov oz. težkih kovin (kalij, natrij, bor, kalcij, magnezij, mangan, cink, kadmij, baker, nikelj, svinec, aluminij, železo, kobalt, mangan in molibden) v tleh, plodovih in rastlinah. V letu 2010 pričakujemo da bomo v laboratoriju analizirali od 4000-5000 vzorcev.

V letu 2010 se bomo vključevali kot podizvajalci pri strokovnih nalogah drugih podjetij in inštitucij.

3.4 DOPOLNILNO IZOBRAŽEVANJE PODEŽELJA

Program dopolnilnega izobraževanja podeželja je sestavljen iz dveh delovnih sklopov:

- **Program dopolnilnega izobraževanja podeželja**
- **Projektne aktivnosti**

Program dopolnilnega izobraževanja podeželja

Namen programa

Namen programa je nuditi dopolnilno izobraževanje na tistih področjih, ki niso redni del izobraževanja in svetovanja svetovalne službe KGZS-Zavod Maribor.

Cilji programa

Cilji programa so:

1. Posredovanje dodatnih znanj in veščin v kmetijstvu, ki temeljijo na potrebah podeželske populacije, ki niso del izobraževalnih vsebin rednega obveznega izobraževanja KGZS-Zavod Maribor.
2. Izobraževanje, svetovanje in informiranje ostalih potrošnikov.
3. Izobraževanje, svetovanje in informiranje otrok v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah
4. Sodelovanje s KGZS in ostalimi izobraževalnimi institucijami, ki delujejo na področju izobraževanja podeželja, varovanja okolja, pridelave in uživanja varne hrane in podobno.

Vsebina programa

Vsebine programa so naslednje:

- a) trženje in promocija kmetijskih proizvodov in storitev,
- b) razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetiji,
- c) računalniško opismenjevanje in druga znanja na področju informacijske-komunikacijske tehnologije,
- d) projektni management,
- e) medsebojni odnosi na podeželju,
- f) kmet/kmetica podjetnik/ca,
- g) družina, delo in oddih,
- h) podeželje izziv za mlade,
- i) poti samozaposlovanje,
- j) gozdne učne poti,
- k) varno delo v gozdu.

Ciljne skupine:

- lastniki kmetijskih in gozdarskih gospodarstev,
- kmečke žene in mladina,
- ostalo prebivalstvo na podeželju,
- potrošniki Podravja in širše,
- izobraževalnim institucijam v Podravju.

Rezultati programa

Pričakovani rezultati programa so:

- dvig izobraženosti in osveščenosti na podeželjju,
- večja konkurenčnost kmetijskih gospodarstev,
- osveščanje širše javnosti,
- ustvarjanje dobrih in kreativnih odnosov znotraj podeželja kot tudi med podeželjem in urbanimi centri,
- zmanjšanje tipičnih stereotipov na podeželjju,
- mednarodno strokovno sodelovanje - prenos strokovnih znanj in praks zlasti na države, ki bodo vstopile v EU.

Metode dela:

- delavnice, izobraževalni moduli, reševanje delovnih listov, diskusije, SMART metoda, delo s primeri, brainstorming idej, priprava projektov, študijska potovanja, intervjuji, ankete.

Obseg dela

Predviden obseg dela za izvedbo programa dopolnilnega izobraževanja podeželja je:

- 294 delovnih ur oziroma 7% letnega obsega delovnih ur. Finančni delež: 4.977 €.

Projektne aktivnosti

Namen

Namen izvajanja projektnih aktivnosti je učinkovito koriščenje sredstev iz evropskih in ostalih skladov za razvoj podeželja, ohranjanja okolja in kulturne dediščine ter koriščenja alternativnih virov energije, ki so na voljo v programskem obdobju 2007- 2013.

Cilji projektnih aktivnosti

- Vsebine projektov bodo skladne z razvojnimi cilji in prioritetami Strategije razvoja Slovenije.

Nadgrajevali se bodo naslednji ukrepi:

- ohranjanja poseljenosti in kulturne krajine ter krepiti razvojne vitalnosti ter privlačnost podeželja,
- zagotavljanje doslednega upoštevanja ogroženosti zaradi naravnih in drugih nesreč pri ohranjanju poseljenosti in razvoja pokrajin,
- zmanjševanja negativnih vplivov na okolje in prilagajanje kmetijstva pričakovanim podnebnim spremembam,
- pomoč pri uvajanju koriščenja alternativnih virov energije, ki so dolgoročno okoljsko naravnani.

Vsebina projektnih aktivnosti

Vsebine projektnih aktivnosti vključujejo:

- Koordinacija, izvajanje in nadzor nad realiziranimi projektnimi aktivnostmi znotraj partnerstva in sodelujočih izvajalcev KGZS-Zavoda Maribor v transnacionalnem projektu – Program Alpski prostor «ALP WATER SCARCE».
- Vodenje, koordinacija, izvajanje in nadzor nad realiziranimi projektnimi aktivnostmi znotraj partnerstva in sodelujočih izvajalcev KGZS-Zavoda Maribor v čezmejnem projektu – Program Slovenija-Madžarska 2007-2013 »DOŽIVETJA TRADICIJE«,
- dnevno spremljanje razpisanih projektnih sredstev preko evropskih in nacionalnih razpisov,
- obveščanje zainteresiranih posameznikov in skupin o vsebinah objavljenih razpisov,
- oblikovanje projektnih idej,
- sodelovanje in oblikovanje dobrih projektnih partnerstev,

- izdelava projektnih prijav znotraj projektne skupine v sodelovanju s strokovnimi službami zavoda in zunanjimi strokovnimi institucijami,
- koordinacija projektne skupine,
- izvajanje posameznih projektnih aktivnosti, kontroliranje (časovno in finančno), pripravljanje vmesnih poročil in končnih projektnih poročil,
- Strokovna pomoč pri vzpostavitvi LAS na območju Podravja.

Rezultati

Rezultati projektnih aktivnosti:

- Kvalitetno in transparentno vodenje projekta DOŽIVETJA TRADICIJE. Vzpostavitev dobrih partnerskih odnosov znotraj partnerstva.
- Kvalitetno in pravočasno izvedene aktivnosti, nadzor in vmesna poročila za projekta ALP - WATER – SCARCE in DOŽIVETJA TRADICIJE.
- Uspešni projektni prijavi na najmanj dva razpisa iz finančnih skladov Čezmejnega sodelovanja (Slovenija-Hrvaška, Slovenija-Madžarska, Transnacionalnega sodelovanja, socialnih skladov, projektno sodelovanje znotraj LAS, Razvoja podeželja v BIH in ostalih državah bivše Jugoslavije – IPA Program in razpisi nacionalnih raziskovalnih projektov),
- Dogovarjanje in ustvarjanje dobrih projektnih partnerstev znotraj Slovenije in čez mejo.

Metode dela:

- diskusije, inovativne in motivacijske delavnice znotraj projektne skupine, skupinske projektne prijave, priprava vmesnih poročil, dogovarjanje o projektnih partnerstvih, izobraževanje.

Obseg dela

Predviden obseg dela za izvedbo projektnih aktivnosti je:

- 3.930 delovnih ur oziroma 93% letnega obsega delovnih ur. Finančni delež: 66.523 €.

Za izvedbo obeh programov (1 in 2) sta načrtovana dva delavca z letnim obsegom delovnih ur 4.224. Načrtovana letna realizacija je: 71.500 €.

3.5 PROGRAM DELA OBMOČNE ENOTE MARIBOR

Splošni del

Znotraj Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, na območju, ki ga pokriva KGZS – Zavod Maribor deluje Območna enota Maribor s tremi Odbori izpostav, in sicer:

- Odbor izpostave Maribor
- Odbor izpostave Pesnica in
- Odbor izpostave Ruše

Predsednik KGZS - OE Maribor koordinira delo vseh treh Odborov izpostav in z njihovimi predsedniki, ki poznajo kmetijsko problematiko območja iz katerega izhajajo, obravnava to problematiko. Sklepi in predlogi se nato posredujejo na Zbornični urad in drugim strokovnim organom ter po potrebi tudi vladnim službam.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Območna enota Maribor pripravlja finančni načrt za leto 2010 na osnovi doseženih rezultatov v preteklem letu in ciljev, ki smo si jih zastavili za prihodnje leto.

Opis območja

Območje delovanja Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, Območne enote Maribor zajema območja občin: MO Maribor ter občin Pesnica, Kungota, Šentilj, Duplek, Hoče-Slivnica, Rače-Fram, Miklavža, Starš, Selnice ob Dravi, Ruš in Lovrenca na Pohorju. Na območju OE Maribor deluje 113 podjetij, ki so del zborničnega sistema, med katere spadajo živilsko predelovalni obrati, zadruge, kmetijska podjetja in župnije.

Reliefno območje je izredno razgibano in v večinskem delu po kriterijih za pridelavo spada v območje s posebnimi pogoji pridelave. Kljub posebnim pogojem pridelave so pestra zastopanost vseh kultur od ekstenzivne stopnje, intenzivne stopnje do integrirane in ekološke pridelave.

Opis kmetijstva

Na območju delovanja OE Maribor je okoli:

7600 ha njiv in vrtov, 9422 ha travnikov in pašnikov, 722 ha vinogradov, 652 ha ekstenzivnih sadovnjakov, 722 ha intenzivnih sadovnjakov, 30.984 ha gozdov

Na območju delovanja OE Maribor je naslednja struktura kmetij:

949 čistih kmetij, 2212 mešanih kmetij, 300 dopolnilnih kmetij, 163 ostarelih in neaktivnih kmetij.

Na območju delovanja OE Maribor je naslednja proizvodna usmeritev kmetij:

137 poljedelskih kmetij, 360 kmetij se ukvarja s prirajo mleka, 111 kmetij je usmerjeno v vzrejo in pitanje goveda, 85 kmetij je usmerjeno v prirajo mleka in pitanje govedi, 44 kmetij je usmerjeno v rejo drobnice, 41 je vrtnarskih kmetij, 183 kmetij je usmerjeno v prašičerejo, 2.500 je na območju delovanja OE mešanih gospodarstev.

Stalež živine na območju delovanja OE Maribor:

3450 krav molznic, 20.432 rilcev - prašičev, 100.000 kljunov – perutnina, 115 konjev, 1.160 drobnice.

Tržna proizvodnja na območju delovanja OE Maribor:

20.452 v 000) l mleka, 3.930 govejih pitancev, 735 telet, 17.442 prašičev, 3.000 (kos 1000) kurjih jajc, 80.000 rib, 5.844 ton jabolk, 845 ton industrijskih jabolk, 3.060 ton pšenice, 1.200 ton krompirja, 1.350 ton vrtnin, 62.750 hl vina, 25.000 kg mesa drobnice, 20.000 kg jagodičevja

Na heterogenost pogojev kmetijske pridelave, ki jo pokriva Območna enota vplivajo orografski, talni in klimatski pogoji. Ti so izredno pestri, saj območje leži na prelomu predalpske klime (zgornja Dravska dolina) do prehoda v subpanonski klimat (obronki Slovenskih goric. Prav tako so ključni faktor pedološki pogoji, ki so glede na sestavo tal najugodnejši na ravninskem predelu na območju izteka Dravske doline v Dravsko – Ptujsko polje. Manj ugodna tla so na območju Slovenskih goric in na območju Pohorja s Kozjakom. Glede na stopnjo inklinacije je več kot 2/3 nagnjenih in hribovitih leg, katerih pogoji pridelave omejujejo širšo porabo kmetijske mehanizacije. Zato so stroški pridelave visoki, tudi v vinogradništvu (nujnost uporabe specialne kmetijske mehanizacije, velik delež ročnega dela).

Med omejevalna območja za kmetijsko pridelavo spadajo tudi vsa vodovarstvena območja, ki na obravnavanem območju presegajo red velikosti 500 ha.

Na področju integriranega in ekološkega načina kmetijske pridelave ne beležimo več značilnega porasta povečanja tovrstne proizvodnje. Ekološko kmetovanje je ostalo na enakem številu kmetij kot v preteklem letu.

Problematika in predlogi rešitev

Problematika s katero se bo potrebno intenzivno ukvarjati v letu 2010 zajema:

- neustrezno kategorizirana območja z omejenimi dejavniki in zelo velike površine VVO;
- zmanjševanje sredstev, ki jih za kmetijstvo namenjajo občine;
- predpisi, ki zahtevajo ustrezno kolobarjenje in pomanjkanje obdelovalne zemlje;
- nenehne spremembe zakonodaje in predpisov, ki so pogosto komplicirani in neučinkoviti
- možno komuniciranje fizičnih oseb pri reševanju svojih interesov z Agencijo RS za kmetijske trge in razvoj podeželja in Skladom kmetijskih zemljišč in gozdov RS
- upravljanje s tveganji po škodi v kmetijstvu, ki ga povzroča neurje s točo
- napadi potepuških psov na drobnico,
- divjanje motornih vozil (motorji, štirikolesniki) po gozdovih in kmetijskih površinah,
- zelo nizke kmečke pokojnine,
- visoka stopnja neizpolnjevanja pogojev SKOP in drugih uredb,

- drastično poslabšanje socialnega položaja kmetijstva, zaradi zniževanja cen,
- financiranje prevoza mleka iz oddaljenih hribovskih kmetij,
- Visoka starostna struktura lastnikov kmetijskih gospodarstev,
- Mala investicijska sposobnost kmetij.

Predlogi rešitev:

- intenzivno zavzemanje za uvrstitev izpadlih OMD novem programskem obdobju 2007-2013 ter vsem enako opredeljenim isto višino izravnalnega izplačila, ter nadomestna zemljišča in odškodnine za VVO;
- zavzemanje za čim večjo izobraženost kmetov, da bodo čim bolj informirani in seznanjeni z ustreznimi ukrepi, intenzivno spremljanje sprememb zakonodaje z dajanjem pripomb;
- redno informiranje javnosti s prispevki v medijih;
- obiskati občine in v skladu s Evropskimi predpisi poiskati rešitve, ki omogočajo financiranje iz občinskih proračunov
- na Agenciji RS za kmetijske trge in razvoj podeželja ter Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov RS ustanoviti kontaktno informacijsko točko,
- ustanoviti kmetijsko zavarovalnico,
- sprememba zakonodaje, da se potepuški psi obravnavajo enako kot divje zveri,
- zakonodaja naj uredi strožje sankcije in kontrolo nad vožnjo motorjev in štirikolesnikov po gozdovih in kmetijskih površinah,
- sprememba pokojninske zakonodaje in povečanje kmečkih pokojnin,
- organizirati proizvodnjo v oblike, ki bodo uspešneje zastopale tržne interese proizvajalcev
- ureditev sofinanciranja mlečnih poti,
- urediti zakonodajo, da se neposredna plačila izvamejo iz obdavčitve.

Primerjalne prednosti, izzivi

Primerjalne prednosti:

- zelo dobro so utečena zimska izobraževanja in drugi načini usposabljanja;
- Mesto Maribor, ki leži v centru območja OE je izredna priložnost za direktno trženje in je velik porabnik kmetijskih produktov
- na območju delovanja KGZS – Zavoda MB uspešno deluje specialistična in terenska svetovalna služba, ki nudi vso strokovno pomoč kmetijam pri njihovem razvoju in nasploh kmetovanju.

Izzivi:

- motivirati inovativne pristopne razvoja v vseh sektorjih, še posebno v kmetijskem
- zagotoviti dobro gospodarjenje na VVO;
- pridobitev sredstev EU v čim večjem obsegu
- uvesti politiko trajnostnega kmetovanja
- uvesti politiko ohranjanja in usposabljanja kmetijskih zemljišč.

CILJI DELA

Dolgoročni cilji

Dolgoročni cilji KGZS – OE Maribor zavzemajo specifične pogoje za opravljanje kmetijske proizvodnje. OE Maribor se bo v okviru osnovnih ciljev zavzemala predvsem:

- za vzgojo in razvoj kadrov (članov KGZS) za uveljavljanje poslanstva;
- za ohranitev enotnega celovitega sistema z obveznim članstvom v KGZS;
- da bi bila SKP v istih okvirih prilagojena slovenskim kmetom;
- za ohranjanje poseljenosti in obdelanosti slovenskega podeželja in razvoj kmetijstva ter povečanje gospodarske moči slovenskega podeželja;
- za osveščanje širše javnosti o pomenu kmetijstva;
- za razvijanje dodatnih storitev za potrebe KGR ter podeželja;

- za izboljšanje in za razširitev zastopanja interesov in svetovanje članstvu na pravno finančnem področju;
- za povečanje velikosti povprečne slovenske kmetije;
- za povečanje samooskrbe slovenskega prebivalstva z zdravo in varno hrano;
- za čim boljši dohodkovni in socialni položaj kmečkih družin in zaposlenih v kmetijstvu;
- za ohranjanje in odpiranje novih delovnih mest v kmetijstvu in na podeželju;
- da se izboljša kakovost življenja na podeželju;
- da se kmetijski obrati čim bolj usposobijo za sprejem pogojev kmetovanja v skladu s programom SKP in PRP;
- za zagotovitev celovitega računalniško podprtega svetovanja vrhunskim kmetijam do leta 2013;
- za usposabljanje na področju pridobivanja energije iz obnovljivih virov;
- za črpanje in lobiranje za vsa razpoložljiva sredstva v okviru SKP ob pomoči KGZS;
- za doseganje 70% podpore članstva;
- za ohranjanje financiranja vsaj v razmerju 75:25;
- za usposabljanje članov za uporabo novih tehnologij;
- za ohranjanje primerljivosti KGZS s podobnimi sistemi v EU;
- za učinkovito gozdarsko svetovalno službo do leta 2010;
- za krepitev pomena slovenskega kmeta za slovensko kulturo in nacionalno identiteto;
- reševanje problematike kmetovanja na vodovarstvenih območjih;
- izboljšanje pogojev kmetovanja na hribovskih kmetijah;
- da se sprejmejo življenjski predpisi na področju dela in življenja na podeželju;
- za čim večji dvig izobrazbene ravni na kmetijah;
- za intenzivnejše uvajanje dopolnilnih dejavnosti na kmetijah.

Letni cilji

Letni cilji KGZS – OE Maribor so:

- priprava programa dela OE Maribor;
- izvedba vsaj treh sej Sveta KGZS – OE Maribor;
- izvedba vsaj treh sej OI Maribor;
- izvedba vsaj treh sej OI Pesnica;
- izvedba vsaj treh sej OI Ruše;
- aktivno spremljanje spreminjanja zakonskih aktov s področja kmetijstva in gozdarstva;
- podajanje predlogov dopolnil in sprememb na osnutke zakonskih aktov s področja kmetijstva in gozdarstva;
- preprečiti zmanjševanje sofinanciranja razvoja kmetijstva iz občinskih proračunov;
- izobraževanje in sprotno informiranje članov s spremembami zakonodaje;
- opredelitev OMD prilagoditi pogojem na konkretnih območjih ter vsem enako opredeljenim isto višino izravnalnega izplačila;
- izplačevanje subvencij v razumnih rokih in izvzeti neposredna plačila iz obdavčitve;
- zagotavljanje ustreznih odškodnin oz. nadomestnih zemljišč za VVO;
- ohraniti financiranje strokovnih služb (KSS, Služba za selekcijo in kontrolo v živinoreji) iz proračuna na sedanjem nivoju;
- zavzemanje za ukrepe, ki bodo zagotovili cene kmetijskih pridelkov, ki bodo pokrivali stroške pridelave in omogočali tudi dohodek;
- spremljati kmetijsko problematiko in opozarjati pristojne službe na probleme;
- reševanje problematike prepovedi razkuževanja koruznega semena proti koruznemu hrošču;
- sodelovanje s Skladom kmetijskih zemljišč;
- opozarjanje na nevdržan socialno ekonomski položaj starejših kmetov, ki izhaja iz nizke kmečke pokojnine
- organiziranje in povezovanje kmetov v nove organizacijske oblike s ciljem kmetijskega trženja
- zavzemanje za varovanje kmetijskih zemljišč pred pozidavo
- zavzemanje za ohranjanje poseljenosti in za obdelane kmetijske površine v obmejnem pasu.

OPREDELITEV IN IZVEDBA NALOG

KGZS – OE Maribor bo v okviru programa dela spremljala aktualno kmetijsko problematiko in obravnavala vse predpise, kot je davčna zakonodaja, navskrižna skladnost, Natura 2000, SKOP itd. Skupaj s strokovnimi službami KGZS – Zavoda Maribor bo OE Maribor sodelovala: pri pripravi tem za izvedbo okroglih miz in javnih obravnjav aktualne problematike, sodelovala pri odpravi naravnih nesreč in aktivnosti pri oceni škode, pri obveščanju članov (priprava aktualnih obvestil in člankov za Zeleno deželo, zbornične novice in druge predvsem lokalne medije), z lokalnimi skupnostmi, pri spremljanju dela OI in dajala pomoč pri delu OI. Nadalje bo OE izvedla vsaj 3 seje svetov OE Maribor, ter skrbela za vsaj 3 seje odborov izpostav: Maribor, Pesnica, Ruše. OE Maribor bo izvedla tudi potrebne razgovore s predstavniki državnih, regijskih in lokalnih inštitucij, organizirala udeležbo na forumih, okroglih mizah in javnih razpravah ter organizirala udeležbe na srečanjih kmetov v Sloveniji, tujini, sodelovala pri organizaciji razstave živine itd.

Kazalniki:

- svet KGZS bo imel v letu 2010 najmanj 3 seje, predvidoma februarja, julija in novembra. Po potrebi in glede na aktualne dogodke bodo sklicane dodatne seje;
- odbori izpostav Maribor, Pesnica in Ruše bodo imeli v letu 2010 najmanj 3 seje, predvidoma februarja, julija in novembra;
- planiramo izvedbo okrogle mize;
- obisk vsaj treh občin na območju OE Maribor z namenom spodbujanja večjega sofinanciranja kmetijstva iz občinskih proračunov;
- redno obravnavanje predpisov, ki so v fazi sprejemanja ali spreminjanja;
- udeležba na vseslovenskem srečanju kmetov v Ponikvi;
- sodelovanje na razstavi živine v sodelovanju z govedorejskim društvom;
- sodelovanje na regijskem tekmovanju oračev
- objava vsaj petih prispevkov v različnih medijih.
- sodelovanje z vsemi društvi, ki pokrivajo kmetijska interesna področja.